

DUHOVNO ŽIVLJENJE

La Vida Espiritual
A Vida Espiritual
The Spiritual Life

posvečuje svojo današnjo številko prvemu slovenskemu izseljenskem kongresu v Ljubljani, vdano pozdravlja svojo ljubljeno domovino, zlasti njeno belo Ljubljano, vse te slavnostne dni v njej zbrane odlične goste, posebno prisrčno pa slovenske izseljence, ki iz vsega sveta prihajajo domov, da se med seboj še bolj spoznajo in se temeljito porazgovore o tako mnogih in važnih izseljenskih zadevah. Njihovim zborovanjem zelimo popolnega uspeha!

Ob isti priliki se v duhu z vsem srcem pridružujemo velikemu jugoslovanskemu narodnemu evharističnemu kongresu, kateremu bomo posvetili posebno številko na same kongresne dni.

Buenos Aires, dne 25. maja 1935.

Številka 90.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

slovenska izseljenska splošno prosvetna tedenska družinska revija si je osvojila kot vodilo tale načela:

Izbrana vsebina stalne vrednosti — številni in najboljši sodelavci — pesmi in povesti — poljudno znanstveni sestavki — socijalne razprave — življenje slovenskih izseljencev — slavospevi lepot slovenske zemlje — opisi tujih ljudi in navad in deželá — vse kar spada v skrivnostno duhovno kraljestvo lepega, dobrega in resničnega — edina redna tedenska slovenska dopisna šola Naš mladi rod — Ženski vestnik — službeni vestnik Slovenske katoliške misije za Južno Ameriko — mnogo slik — fin papir — nizka cena — letno okrog 1.500 strani.

Ustanovitelj in glavni urednik: Josip Kastelic.

Urednik SLUŽBENEGA VESTNIKA Slovenske katoliške misije za Južno Ameriko: Vsakokratni odgovorni izseljenski duhovnik.

Urednica ŽENSKEGA VESTNIKA: Marija Vodopivčeva, Rosario.

Urednica NAŠEGA MLADEGA RODU: Krista Hafnerjeva, učiteljica, Jesenice na Gorenjskem, Jugoslavija.

Naročnina znaša: a) Za republiko Argentino in vse ameriške dežele, vključeno Severoameriške Združene države in Kanado, letno \$ 5.— m/n (arg. pap. pesov), milreis 20.—, severoameriških \$ 1.50, urugvajskih pap \$ 3.50, čilenskih \$ 35.—. — b) Za evropske in vse ostale države: letno \$ 6.— (šest argentinskih pesov v papirju), ali Din 70.—, francoskih frankov 25.—, Lir 20.—, mark 4.50, holandskih gold. 2.50, šilingov 10.—, šterling 0.35, belgijskih frankov 35.—.

Naročnino je najboljšje nakazati naravnost upravi (glej spodnji naslov) bodisi v priporočenem pismu, bodisi potem bančnega čeka "sobre Buenos Aires", bodisi s poštnim giro, bodisi našemu pooblaščenecu g. Mirku Peljhanu proti službenemu potrdilu, bodisi na katerega izmed načinov, kakor jih spodaj navajamo, vedno s pripombo: za Duhovno življenje (La Vida Espiritual).

Buenos Aires — Banco Germánico, Av. L. N. Alem 150. — Banco Holandés, Bmé. Mitre 234. Kdor ima hranilno vlogo pri kateri izmed teh dveh bank, mu ni treba pošiljati denarja, temveč lahko piše banki, naj nam ona izplača naročnino kar iz njegove hranilne vloge.

Buenos Aires, La Paternal. — J. Živec, Osorio 5087, sprejema naročnino in oglase.

Jugoslavija: Zadrúžna gospodarska banka v Ljubljani, Miklošičeva cesta, s pripombo: za Duhovno življenje, Buenos Aires.

(Dalje na predzadnji strani ovitka)

Naslov uredništva in uprave:

Dirección de la Redacción y de la Administración:

LA VIDA ESPIRITUAL

Condarco 545

Buenos Aires, Argentina

Teléfono: U. T. 63, Volta 2455.

Spomenica

slovenskih izseljencev v Južni Ameriki prvemu slovenskemu
izseljenskem kongresu v Ljubljani

§ 1.

Izseljenec je, kdor se je izselil v tujo državo, da tam živi in
deja.

§ 2.

Takih jugoslovanskih izseljencev štejemo en milijon in med
njimi nad 350.000 Slovencev, kar pomeni zelo visok odstotek na-
šega ljudstva, posebno slovenskega.

§ 3.

Glavni vzroki izseljevanja smatramo, da so:

a) Pomanjkanje dobro organizirane domače industrije, ki bi
zaposlila vse naše delavljne ljudi.

b) Težaven položaj naših malih kmečkih posestnikov, ki so
mnogi zašli v dolgove, katerih se ne morejo drugače rešiti, kakor z
zaslužkom, ki ga upajo najti v tujini.

c) V mnogih slučajih je vzrok izseljenja lahkomišelnost in ne-
vednost.

č) Prav mnogo so jih po nepotrebnem izselili plačani agentje
z neresnimi in lažnjivimi obljubami.

§ 4.

Izseljevanje iz domovine ima svoje dobre strani. Imelo pa bi
jih lahko še več, če bi bilo smotreno urejeno.

a) Izseljenje je dalo dela in jela mnogim našim ljudem, ki ni-
so našli doma ne enega, ne drugega, in bi padli morda sicer v bre-
me javnosti.

b) Vsled odhoda tako številnih delavnih sil iz domovine, so
tudi tisti, ki so ostali doma lažje prišli do primernega zaslužka.

c) Zaslužki, ki jih pošiljajo izseljenci domov in ki so do pred
kratkim znašali letno do ene milijarde dinarjev, bogotijo narodno
premoženje in dovajajo domovini potrebnega kapitala.

č) Izselsenje je rešilo že marsikatero slovensko kmetijo popolnega propada ali pa ji je postavilo temelj blagostanja.

d) Marsikateremu podjetnemu izseljencu je v tujini pomagalo do blagostanja, ki bi ga ne bil doma nikoli dosegel.

e) V prvovrstno urejenih obratih se je dosti naših delavcev v svoji stroki tako izpopolnilo, da bi mogli dobro služiti ustvarjajoči se domači industriji.

f) Izselsenci širijo ali vsaj naj bi širili dobro ime domovine in po svojih najboljših močeh pridobivali zanjo javno mnenje.

§ 5.

Vendar smatramo, da je izseljevanje v tako velikem številu zlo in prav narodna nesreča:

a) Življenje v tujini ni tako, kakor si ga v svoji domišljiji slikajo mladi ljudje. Priseljence smatrajo domačini redno za ljudi druge vrste in so jim navadno na razpolago samo dela, ki jih domačini ne mačajo. Ponekod, vendar ne v Argentini, velja državni zakon, da mora biti vsako delo najprej stavljeno 14 dni na razpolago domačinom. Šele če ga noben domačin ne mara, sme biti oddano tudi tujcu priseljencu.

b) V najresnejših časih, pri morebitnih odpustih pridejo najprej v poštev tujci, kakor nas učijo bridke izkušnje.

c) Obogatijo in socialno se višje povzpno samo posamezniki izmed izseljencev in je njihov odstotek nižji, kakor bi bil doma.

č) V večini držav, kamor se zadnji čas izseljujejo naši ljudje v večjem številu je, upoštevajoč vse razmere, kakšen splošen socialni dvig jugoslovanskih izseljencev izključen.

d) Narodno se prilagode izselsenci novim razmeram večinoma že v drugem, najmanj pa v tretjem rodu. To je naraven proces, ki ga je mogoče zavleči, nikakor pa ne preprečiti.

e) Domovina izgublja z izselsenci svoje najpodjetnejše ljudi in se namesto nje tujina diči z deli njihovih rok.

f) Pogoji za versko in moralno življenje so v splošnem najslabši.

§ 6.

Kar so izselsenci v velikih množinah že izselseni in ne bo nikoli mogoče izseljevanja popolnoma preprečiti in ker ima lahko domovina od izseljencev velikih koristi, je skrb za izseljence brez dvoma zelo važna. Razpade pa v dva glavna dela: preprečenje izseljevanja in skrb za že izselsene.

§ 7.

Preprečenje izseljevanja bi bila najpametnejša in najtemeljitejša rešitev izseljenskega vprašanja. To pa bi vtegnilo izseljevanje omejiti ali celo ustaviti:

a) Ustvaritev in podpiranje domače industrije za izdelke, ki jih moramo uvažati, ki bi jih pa mogli vsaj za isto ceno proizvajati doma. Ta industrija bi mogla zaposliti delavce, ki se morajo sicer izseljevati.

b) Pomoč našim malim kmečkim posestnikom.

c) Agrarna reforma.

č) Notranja kolonizacija.

§ 8.

Za ublažitev izseljeniške bede smatramo, da bi bila že pred izselitvijo potrebna tale skrb:

a) Ker jih veliko brez potrebe odide v tujino česar se pozneje kesajo, smatramo da bi bila umestna uradna ugotovitev potrebe izseljenja.

b) Kateri se morajo izseliti, naj ne nasedajo vabljivim agentom, ki jim je mar njihova, ne izseljenčeva, korist, marveč naj se obračajo za vsa pojasnila na naše urade in društva, ki so postavljena in ustanovljena, da skrbe za izseljence in imajo o stanju med našimi izseljenci dosti točen pregled. Za Slovence prideta predvsem v poštev Banovinski izseljenski urad, ki posluje v Delavski zbornici v Ljubljani in Rafaelova družba, ki uraduje istotam.

c) Izseljeniški uradi naj izseljence čim temeljiteje pouče o deželi kamor gredo in o pravicah in dolžnostih, ki jih imajo v tuji deželi. Izseljenci je treba da vedo, kakšne pravice da imajo naša zastopstva v tujini, posebno naši konzulati in kakšnih pravic da nimajo.

č) Temeljite delovne pogodbe naj ščitijo izseljence pred izkoriščanjem in zlorabami.

d) V večji meri kakor doslej naj bo pravočasno preskrbljeno za repatriacijo, brezplačen povratek naših izseljencev v domovino, kadar je to neobhodno potrebno.

§ 9.

Najgotovejša in najpotrebnejša je izseljenska samopomoč, katero pa je spet treba da podpira domovina moralno in materialno.

a) Po vseh naših kolonijah naj osnujejo izseljenci jugoslovanska delavska društva, ki naj skrbijo za njihovo materialno in mo-

ralno biagostanje, naj bodo podporna in izobraževalna, naj si osnujejo knjižnice, pevske, godbene, dramske in morda telovadne odseke. Pa tudi svoje konsume, zavarovalnice, posređovalnice za delo.

b) Pozdravljamo zvezo slovenskih in preko nje vseh jugoslovanskih izseljenskih društev bodisi v izseljenstvu, bodisi v domovini.

c) Naše večje kolonije treba da imajo svoje duhovnike. Manjše naj bi ne bile brez duhovniških obiskov vsaj za veliko noč.

č) Velike važnosti bi bili učitelji po naših večjih kolonijah in domače šole.

d) Za manjše kolonije je treba osnovati počitniške kolonije jugoslovanskih otrok, v domovini, kar bi bilo boljše, bodisi v tujini, kar je cenejše in marsikod edino izvedljivo. Ogromna večina naše izseljenske mladine namreč ne pozna danes prav nič domačega jezika in odrašča brez verskega pouka in brez zakramentov. Te počitniške kolonije bi nadomestile jugoslovanske šole, ki so po po naših manjših naselbinah neizvedljive do morda tudi kot skromni šolski tečaji.

e) Poleg izseljenjskih društev samih smatramo da so za našo nacionalno zavest, pa tudi za naše plemenito duhovno življenje velikega pomena gostovanje naših pevcev in glasbenikov, pa tudi zborov in dramskih družin, bodisi da prihajajo iz domovine, kar je primerno za evropske države, bodisi da hodijo izvežbanejši izseljenski odri sami gostovat, v manjše kolonije. Zlasti za našo mladino bi bilo velike važnosti lahko prenosno, pa dobro opremljeno slovensko marionetno gledališče z zlasti glasovno in jezikovno temeljito izvežbanim igralcem.

f) Velike važnosti je domače časopise, pred vsem katero izhaja v deželi izseljencev, pa tudi domovinsko.

g) Pozdravljamo izlete v domovino.

h) Za izobrazbo naših gospodinj in deklet so potrebni gospodinjski tečaji.

i) Vsaka kolonija naj si uredi domačo čitalnico, ki naj bo zbirališče Slovencev, tako prijetno kakor mogoče, s knjižnico, domačimi časopisi in dobrim radio-aparatom.

j) Da bo lažje mogoče uresničiti te naše nasvete, naj se naši ljudje po tujih deželah in mestih čim bolj sklenjeno naseljujejo.

k) Alkoholizem smatramo za najhujšega sovražnika naših izseljencev, nje pa, ki jih od pitja odvajajo, za njihove najboljše prijatelje.

Izseljenci pozdravljamo društva v domovini, ki se bavijo z izseljeniškim vprašanjem, zahvaljujemo se jim za njihovo dosedanja pomoč in jih prosimo še nadaljne naklonjenosti.

a) Posebej pozdravljamo Družbo svetega Rafaela za varstvo izseljencev.

b) V Ljubljani želimo da se osnuje Izseljeniški dom, kjer naj bi imeli svoje prostore izseljenški urad in društva za varstvo izseljencev, posebno še tudi prepotrebni klub bivših izseljencev. V Domu naj bi bil nastanjen izseljenški muzej in izseljenska knjižnica. Sredstva za zgradbo takega Doma naj bi dal Izseljeniški fond v Beogradu.

c) Izseljeniška društva v domovini naj bodo v tesnejših stikih z društvi v tujini in naj jih podpirajo posebno z domačimi knjigami za njihove knjižnice.

č) Vsa naša prosvetna društva prosimo, naj vpoštevajo pri svojih prireditvah izseljeniško nedeljo in vsaj po enkrat na leto razpravljajo o izseljenškem vprašanju.

d) Prosvetno zvezo v Ljubljani prosimo naj si omisli serijo skioptičnih slik o življenju izseljencev.

e) Isto Prosvetno zvezo prosimo, naj založi nekaj vrst najboljših posnetkov in slik iz naše domovine, najbolje na filmskem traku (fix film), ki ji jih bomo radi odkupili in potom skioptičnih predavanj seznanili z njimi naše rojake, kakor tudi tujce med katerimi živimo.

f) Naše časopise prosimo, naj posvečajo izseljenškemu vprašanju še več pozornosti. Žal so zaradi visoke poštnine že itak dragi domači časopisi približno štirikrat dražji kakor veliko večji in brez primere razkošnejši časopis narodov med katerimi živimo. Zato prosimo cenjene uprave, knjigarne, zadruga in založbe, naj najdejo način, da bi mogli dobiti izseljenci njihove liste po zmernejši ceni.

g) Mohorjevo družbo prosimo, naj čimprej izda knjigo o slovenskih izseljencih.

h) Rafaelovo družbo prosimo naj si osnuje poseben tiskovni odsek.

Bratovščina živega rožnega venca
Gospodarsko podporno društvo Slovencev
Slovensko prosvetno društvo I.
Jugoslovansko društvo Kosovo

Opombe k Spomenici

Eno izmed prvih načel zborovaleev je bilo, da ima biti spomenica, ki jo bodo predložili, sicer čim temeljitejša in čim popolnejša, vendar hkrati tudi čim krajša in preglednejša. Izpustiti so morali zato iz nje celo vrsto dobrih misli, ki zadevajo deloma same nas izseljence, deloma domovino in ki spomenico skoraj bistveno dopolnjujejo ali vsaj dobro razlagajo. Ker bi bilo škoda, da se izgube te misli med ozkimi stenami zborovalnih prostorov, jih v glavnem objavljamo v pričujočih opombah h posameznim paragrafom in točkam spomenice.

Cenjene čitatelje spominjamo torej, da te "opombe" niso nikak samostojen sestavek, marveč so mišljene samo kot razlaga nekaterih važnejših paragrafov in točk in naj jih berejo čitatelji samo v zvezi s paragrafi in točkami Spomenice, katere razlagajo in dopolnjujejo. H točkam in paragrafom, ki so se nam zdele same ob sebi umevne, nismo pripisovali seveda nobenih razlag in opomb.

§ 2

Kakor je znano, šteje kraljevina Jugoslavija devet provinc, banovin, jugoslovansko izseljenstvo pa označujejo večkrat kot **deseto** jugoslovansko banovino. Skoro deseti del Jugoslovánov nas služi svoj kruh v tujih deželah in na tuji zemlji, izven mej naše domovine.

Če primerjamo samo slovenski del jugoslovanskega ljudstva, je odstotek slovenskega izseljenstva še mnogo višji. Ne vštévši naših manjšin po tujih državah, s katerimi vred nas živi skoro polovica Slovencev izven mej naše narodne države.

§ 3 b

Tožavnega ali celo neznosnega položaja je lahko krivo nesposobno in premalo delavno prebivalstvo samo. Tako se je na primer pred vojsko nesposobni jugoslovanski kmet selil iz Slavonije v Ameriko, sposobni Nemec pa iz drugih krajev v to isto Slavonijo in tam tudi dobro uspeval.

§ 3 c

Malokomu je temeljita splošna izobrazha tako potrebna kakor slovenskemu izseljencu, ubogemu sinu malega naroda, ki ga je vrglo življenje daleč iz domačih krajev in stoji pred neverjetno težko nalogo, da se uveljavi v širnem, bogatem, tujem in posebno danes izseljencu vsestransko sovražnem svetu. Čim izobraženejši je na splošno izseljenec, toliko lažje se bo v tujini uveljavil. Nepismenim naj ni se danes izselitev sploh zabranila. Najprej nimajo nobenega izgleda za kakšen resničen napredek, in so skoro vedno v nadlego izseljenski skupnosti, kateri jemljejo ugled in splošno dobro ime. Na to važno točko se bomo še pozneje večkrat povrnil.

§ 3 č

Ogorčeno zavračamo način, na katerega je svojčas francoska Société Générale d'Immigration po naši državi rekrutirala delavce za francoske rudni-

Lima, glavno mesto republike Perú, znameniti trg Sorata

ke in jih spravljala v Francijo. Tak način se nam ne zdi samo škodljiv, marveč zlasti tudi nedostojen kulturnih in svobodnih ljudi.

§ 4

Še več prednosti, kakor kdor zna govoriti dva jezika, ima izseljenec, ki od blizu pozna dvoje ali še več navadno zelo različnih življenjskih razmer, jih lahko med seboj primerja in se odloča za boljše. Tudi sicer je v izseljencu več samozavesti, več življenjske sile. Izseljenci so zato že sami po sebi boljše delavne moči. Ravno zaradi tega se večasih, v izredno ugodnih razmerah tudi povsem preprosti in nešolani izseljenci izredno visoko povzpejo in napredujejo, kakor so na primer tisoči bivših dalmatinskih težakov, sirio-libanonskih trgovcev itd. itd. Žal je tak izreden napredek danes vedno manj verjeten, če ne celo izključen. Z njim naj torej nihče niti najmanj ne računa.

§ 4 c

O tem vprašanju je bil zamišljen svojčas poseben načrt, ki ga je podpiral časopis "Gospodarstvo", načrt namenjen predvsem za Slovence. Žal da naši izseljenci tem mislim niso bili dorasli, jih niso dovolj globoko razumeli in je ostalo mnogo odličnih zasnutkov samo na papirju ali celo samo v mislih.

Vprašanje varčevanja, gospodarjenja z izseljenskim denarjem in pošiljanje denarja v domovino smatramo, da še danes ni tako rešeno, da bi bili izseljenci in njihovi prihranki primerno zavarovani.

Prosimo, da prav temu vprašanju posvete naše izseljenske oblasti, naša izseljenska društva in naši gospodarski krogi veliko pozornost, ki bi se tudi gmotno izplačala in bila v korist predvsem izseljencu, pa tudi državi in samim domačim gospodarskim krogom.

§ 5 a

Velika ovira za izseljenca je neznanje deželnega jezika. Kdor v Argentini, ali sploh v tujini deželnega jezika ne zna, je kakor bi bil gluhi in mutasti, za vsako delo veliko manj uporaben in zato tudi slabše plačan. Ker mora sprejeti vsled sile razmer vsako delo za vsako plačilo, ga navadno tudi njegovi sodelavci postrani gledajo, ker jim dela konkurenci, znižuje plače.

Nešolan odrasel izseljenec se menda nikdar ne more popolnoma privaditi tujega jezika in ga domačini že po prvih besedah spoznajo za tujca, kar pomeni v njihovih očeh vedno nekaj manjvrednega, in kar seveda tudi izseljenec sam navadno hridko čuti.

Tvaležna naloga naših izseljenskih društev in državne izseljenske službe bi bila, da v skupnem sodelovanju temeljito in vsestransko preštudirajo delavne razmere po posameznih deželah, kamor se izseljujejo naši ljudje v večjem številu, in vsmerjajo izseljevanje tja, kjer je upoštevaljo vse razmere največ upanja za resničen in trajen napredek naših ljudi.

Tako urejeno izseljevanje bi imelo tudi to prednost, da bi naši ljudje v tujini ne bili tako silno raztreseni, kakor so sedaj, marveč bi živeli bolj skupaj in bi se tako tudi narodnostno lažje ohranili.

§ 5 d

Odnarodovanju izseljencev se morejo čuditi samo tisti, ki nič ne poznajo trdega življenja v tujini. Izseljenci v tujini namreč ne živimo sami zase, ampak pomešani med druge, zlasti seveda domačine, hijos de país, deželne sinove. Zakoni nekaterih dežel, na primer Brasila, naravnost zabranjujejo skupno naseljevanje posameznih tujerodnih narodnostnih skupin. Tako, ko se izseljenec izkrea v tuji luki, ga že objamejo vplivi tuje dežele in si ga začno osvajati, dočim so domači vplivi vedno slabotnejši.

Če se že odrasli naglo odtujujejo domovini, je izseljenska deca odtujena takorekoč že z rojstvom. Večina držav v katerih živimo slovenski izseljenci smatra za svoje državljane vse, ki so bili rojeni na njenih tleh, čeprav bi njihovi inozemski stariši ne bili s tem zadovoljni. Tak izseljenski otrok raste potem v čisto novih razmerah in skoro nič ne pozna domovine svojih starišev.

Že letni časi in z njimi tako tesno združeno narodno čuvstvanje so v novih domovinah dostikrat povsem drugi. Božič, velika noč, vsi sveti so v Argentini povsem drugačni kakor doma, saj praznujemo božič v navadno komaj znosni vročini, velikonoč jeseni, vse svete spomladi, šmarnice meseca novembra, vélikega otroškega praznika Miklavža sploh ne poznamo, ravno tako ne vemo kaj so cerkvena žeganja itd. itd.

Pogled na del mesta Livingstone (Guatemala)

Čim stopi mladina slovenskih staršev v tujo šolo, gre raznarodovanje tem hitreje in temeljiteje svojo pot naprej. Ves šolski pouk se osredotoča okrog države, v kateri živimo. Za Jugoslavijo na primer naši otroci po tujih šolah sploh ne zvedo. Še pred kratkim so na primer tukajšnje šolske knjige navajale s par vrsticami poleg "republike Jugoslavije" kot posebno državo tudi še "Reino de Montenegro — Kraljevino Črno goro". Da sploh ne govorimo o Slovencih. In potem številni državni prazniki, ki jih ravno zato, da si osvoje mladino povsod praznujejo kar najbolj svečano.

O svoji pravi domovini sliši naša slovenska mladina malo, lepega skoro nič. Slovensko čitati zna malokdaj. Gotovo ni pretirano, da nad dve tretjini šoloobvezne slovenske mladine ne more prebrati in ne razume najskromnejšega slovstva. Kar je v njih še kolikor toliko našega, je življenje med štirimi stenami domače hiše, življenje, ki je dostikrat tako žalostno, polno revščine, zmerjanja, malo lepih besed. Slovenski časopis, ki zaide morda tudi

v take hiše je v primeri z bogatim tujim časopisjem vtelesena revščina. Da ne govorimo o naših izseljenskih listih, ki so navadno polni malenkostnih medsebojnih preprirov, ki jih mladina ne razume in se ji morajo zato še posebno gabitati. Tako se začne naša mladina domovine svojih starišev bolj in bolj sramovati.

Vprašanje naše izseljenske mladine je gotovo izredno važno in se bomo povrnili nanjo pozneje, ko bomo govorili o naših izseljenskih šolah in šolskih tečajih. Vsekakor bi bilo važno in zanimivo preštudirati, kako so si znale ohraniti mladino zavednejše izseljenske skupine: nemška, angleška, irska, severoameriška, pa tudi poljska, češka, japonska, itd.

Ravno tako se nismo dostej skoro nič zmenili za tiste izseljenske sinove, ki ne razumejo več jezika svojih staršev, pa so dosegli v novih domovinah prav zavidljiva mesta, kakoršnih imamo v Južni Ameriki zlasti veliko med Hrvati, na primer sloviti vseučiliški profesor dr. Ivanišević, nekaj pa tudi med Slovenci, pa ne eni ne drugi na splošno zanje niti ne vemo. Tudi v tem bi se mogli veliko naučiti od drugih narodov. Severoameriški Nemci so na primer skoro dosegli, da bi ostale Združene države v svetovni vojski nevtralne, kar bi na izid pač odločilno vplivalo, gotovo pa so vplivali na Wilsona, da so bili Nemcem diktirani mirovni pogoji znosnejši, kakor bi bili sicer, čeprav so svoj materni jezik v veliki meri že pozabili.

Na kratko in zelo na splošno povedano je najvažnejše in skoro edino sredstvo proti raznarodovanju izseljencev, da jih ohranimo v čim ožjih in čimbolj vsestranskih stikih z domovino, za kar je potrebno odkritosrčno sodelovanje Cerkve, vlade, izseljenskih društev v domovini in izseljenstvu. Za tako delo je treba pridobiti ves narod, celokupno domačo javnost. Kako, o tem razpravljamo na drugem mestu. Za škodljivo smatramo zanašati v izseljensko delo domačo politiko. Zločin proti sami državi je plačevanje strankarskih agitatorjev med izseljenci iz državnih fondov.

Iz nacionalnih in moralnih razlogov smatramo, da je tudi zelo važno, če živijo izseljenske družine v skupnem gospodinjstvu, ne pa da se družine razbijajo, tako, da ostane mati doma med tem, ko gre oče v tujino, ali narobe.

§ 5 f

Večina slovenskih izseljencev prihaja iz versko-kulturno-socijalno čisto določene okolice naše vasi, kjer ima trdno oporo v ustaljenih življenjskih navadah, katerih posameznik na veliko ne more spreminjati, niti če bi hotel. V tujini mu ta opora naenkrat zmajka. Eno je ostati pošten v domači vasi, kjer vpliva na človeka cerkev, šola, javno mnenje, nekaj drugega pa je vzdržati se v brezobzirnem in vsestransko sovražnem svetu. Kar velja posebno za naša dekleta, in prav posebej za naša dekleta v mestu Buenos Aires, ki je znano kot najnemoralnejše velemesto na svetu. Te zadeve bi bilo treba obravnavati na posebni nejavni seji izseljenskega kongresa, ki bi se je udeležili zlasti duhovniki in zdravniki.

§ 7 b

Izseljenci smo prišli večinoma samo iz nekaterih posebno revnih pokrajin naše domovine, dočim izseljencev iz nekaterih drugih pokrajin skoro ni. Zanimiv in poučen bi bil pregleden zemljevid, ki bi kazal število in gostoto izseljencev iz posameznih občin in pokrajin. Ti kraji so očitno potrebni posebne pozornosti od strani skupnosti, tam nekaj ni prav, kar je treba urediti.

Obrežje veletoka Paraná poleg mesta Santa Fé (Argentina).

§ 7 c

Agrarna reforma, to je razdelitev veleposestev, je na videz zelo vabljiva misel za olajšanje socijalne bede malih posestnikov. Toda v kolikor obstoji agrarna reforma samo v tem, da se razbijejo ravno še dovolj močne in življenja sposobne veleposestniške edinice v pomnoženo število na smrt obvojenih "malih kmetij" je to samo začasna injekcija, posebno še, če pomislimo na razmeroma majhno število veleposestev v Sloveniji ali sploh v Jugoslaviji. Obdelovanje zemlje se vsak dan bolj spreminja v takoimenovano agro-industrijo, obdelovanje z modernimi stroji, ki se edino še izplača. Že danes se morejo braniti razni evropski "mali posestniki" celo pred samo ekstenzivnim, to je zelo površnim obdelovanjem argentinske zemlje, pridelovanjem žita, lanu, goveje živine, ovač, svinj itd. samo z zaščitnimi carinami,

ki so spet samo začasni pripomočki za rešitev malega kmeta in skupnosti za stalno najbrže celo škodljivi, ker pripravljajo gospodarsko katastrofo, pred katero ne morejo rešiti malega kmeta nobeni še tako težki napor. Čeprav dela ko "črna živina", s strojem se ne bo mogel nikoli kosati, to bi bilo nes pametno.

Da bi dalje razpravljali o teh problemih žal ni tu ne časa, ne prostora. Hoteli smo samo omeniti, da vprašanje rešitve malega kmeta nikakor ni tako enostavno, marveč nasprotno, ravno tako zapleteno kakor važno in nizozgibno. Ravno to vprašanje bo zahtevalo brez dvoma že v kratkem času izredno globokih sprememb v organizaciji slovenskega ljudstva, ki temelji na danes za dolgo časa nevzdržnem temelju male kmetije.

§ 8 c

Tudi poznanje organizacije našega izseljeniškega skrbstva je zanje velike in vsestranske važnosti. Poznali naj bi izseljeniški zakon, področje socialnega ministrstva, interministerijalne konference, Izseljeniškega komisarijata v Zagrebu, Banovinskega izseljeniškega urada, izseljeniških nadzornikov, železniških, luških in brodskih komisarjev. Pa tudi namen in pomen posameznih družb in društev, ki imajo v svojem programu skrb za izseljenice in na katere se lahko izseljenci v svojih stiskah obrnejo. Najboljše bi izpolnila to nalogo brošurica, ki bi jo dobili izseljenci v roke pred odhodom v tujino.

Posebej povdarjamo, da bi bila taka knjižica v veliko korist tudi našim državnim zastopstvom v tujini, na katera se obračajo izseljenci v vseh mogočih in nemogočih stvareh. Ker te ustanove dostikrat pri najboljši volji ne morejo ustreči njihovim prošnjam in zahtevam, ker jim tega pač zakoni ne dopuščajo, mnogi izseljenci nanje zabavljajo, kar dela med njimi slabo kri, škodi državi misli, ne koristi pa nikomur nič. Na drugi strani se zopet marsikateri boječnejši samo zato ne potegnejo za svoje pravice, ki bi jih bilo s pomočjo naših zastopstev lahko uveljaviti, ker ne vedo, da jim naša državna zastopstva morejo in hočejo pomagati, ker jih pač za to imamo. Zavedati se moramo, da so naši izseljenci v ogromni večini nešolani kmečki sinovi, zato bi bila taka knjižica izredno dobrodošla. Pisana pa bi morala biti čim bolj preprosto in lahko umljivo.

Nekateri mislijo celo na obvezen izseljeniški izpit h kateremu bi bilo pritegniti uradništvo izseljenske službe, pa tudi zastopnike izseljenskih društev, župne, občinske in selske urade, ki bi bili tako še bolj opozorjeni na izseljenice in na pereče izseljenske probleme. Brez takega izpita, naj bi oblasti nikomur ne izdale izseljenskega potnega lista.

Imenovane knjižice bi morali dobiti izseljenci v roke že davno pred izselitvijo, že ko je začel izseljenski kandidat na izselitev misliti. Tehtnično bi bila stvar morda tako najlažje in najceneje izvršljiva, da bi se izdala poleg knjige s splošnimi pojmi o izseljenstvu za vsako državo še posebna knjižica s kratkim, pa temeljitim poukom o novi deželi, kratkim jezikovnim naukom in navodili za iskanje dela. Glede jezikovnega pouka naj pripomnimo, da je prof. Confida, tolmač pariške policije, ugotovil, da zadostuje za največjo silo zgolj kakih 80 besed in že se je mogoče sporazumeti. Izdal je tudi vrsto takih kratkih slovarjev, ki naj bi si jih sestavljale te priročnike nabavili.

Spominjamo, da imajo drugi narodi take knjižice že zdavnaj v navadi.

Na podlagi teh priprosto pisanih knjižic bi morali napraviti tisti, ki se hočejo izseliti, poseben izpit. Noben agent paroplovne družbe bi ne smel

Jezero Chascomus (Prov. Buenos Aires).

prodati vozovnice drugega ali tretjega razreda izseljencu, ki bi v svojem potnem listu ne imel opombe, da je napravil izseljenski izpit.

Mohorjeva družba naj bi izdala vrsto knjig o deželah kjer žive naši ljudje, pisanih **stvarno**, brez pretiravanja.

§ 8 č

Delavna pogodba je prav rada samo krpa papirja, kakor je sama na sebi hvalevredna. Pogodbo morajo izseljenci prvič poznati, drugič pa morajo naše izseljenske oblasti skrbeti, da se bodo tudi izvrševale.

Ob tej priliki ponovno poudarjamo važnost zgoraj (§ 8 c) omenjenih izseljenskih informativnih knjižic.

§ 8 d

V prekmorskih deželah živi mnogo naših, ki so po več let brez posla in žive deloma v nedopovedljivi bedi. Mnogi izmed njih imajo doma svoja majhna posestva, ki so jih hoteli z zaslužkom v tujini izboljšati in povečati. Žal jih je brez njihove krivde zatekla kriza in so že dolga leta brez dela, brez zaslužka tavajo po tujih deželah, njihova družina in posestvo pa propada doma, kjer je sicer dovolj dela, pa ne delavcev in ne očetovih pošiljk na kate so računali. Morda so si bili izposodili celo denar za potne stroške, ki ga sedaj ni mogoče vrniti.

Razumemo težave te zadeve, ki pa bi se dale vendarle urediti v zadovoljivejši meri zlasti s pogodbami s paroplovnimi družbami in prostimi vožnjami na jugoslovanskih tovornih ladjah. Voditi bi morali tako repatrijacio uradniki državnega izseljenskega komisarijata in sicer nepristransko in pošteno, to je brez sprejemanja podkupnin, in brez vsakih političnih ali osebnih ozirov.

§ 9 b

Slovenski izseljenci so že iz doma navajeni na živahno društveno življenje. Tudi v tujini so si po vseh količkah večjih naselbinah hitro osnovali posebna društva, ne samo dovolj, marveč v glavnem celo preveč, zakaj ta društva si dostikrat po nepotrebnem nagajajo, mesto da bi samo plemenito tekmovala med seboj. Zveza jugoslovanskih društev v kateri bo vsakemu društvu puščeno dovolj svobode, bi lahko to nečedno tekmo zelo omilila, urejevala društvene prieloge in prirejala od časa do časa tudi velike skupne narodne prireditve. — Velike previdnosti je treba zlasti s konsumi in zadrgami, posebno po manjših naših kolonijah.

Zelo potrebno bi bilo temeljito preštudirati vprašanje severoameriškim podobnih jugoslovanskih podpornih jednot, ker so na primer južnoameriške razmere povsem drugačne, kakor so bile ali so še razmere v Severni Ameriki.

§ 9 c

Neobhodno potrebno se nam zdi, da imenuje jugoslovanska škofovska konferenca enega Prezvzišenega škofa za pokrovitelja katoliških izseljencev in jugoslovanskih izseljenskih duhovnikov, ki bi se lahko obračali nanj v mnogih zadevah, ki jih sami iz raznih vzrokov ne morejo nikdar primerno urediti. Tako centralizirano izseljensko duhovsko delo bi bilo poleg dragocene zaslombe laško enotnejše in zato uspešnejše.

Ravno tako, kakor izseljenske učitelje naj bi plačevala jugoslovanska državna blagajna tudi primerno število domačih izseljenskih duhovnikov, ki zlasti zaradi današnje strahovite krize živijo deloma v stalno povsem neznošnih razmerah in si morajo pri tujih služiti svoj vsakdanji kruh, kakor pač vedo in znajo.

Slovenski izseljenci iz Primorske nujno želijo, da pride mednje tudi kakšen duhovnik iz njihove ožje domovine, posebno v kraje, kjer so goriški Slovenci v veliki večini.

§ 9 č

Vsakemu našemu poslanstvu ali izseljenskemu komisarju bi moral biti dodeljen temeljito izvežban in skrbno izbran učitelj, ki bi kolikor mogoče sam poučeval, v glavnem pa vodil domače učne tečaje. Vsekakor so najcenejše in najpripravnejše učne moči za izseljenske šole redovnice, zlasti slovenske šolske sestre, ki so se tako lepo izkazale v Severni Ameriki.

Pozdravljamo slovenske šolske tečaje za našo izseljensko mladino in se zahvaljujemo vsem, ki jih po raznih deželah vodijo tako požrtvovalno in nesebično.

Pozdravljamo tako odlično urejevanje in redni tedenski mladinski oddelek buenosajreške revije Duhovno življenje imenovan **Naš mladi rod** in nujno želimo, da se ohrani in še izpopolni.

§ 9 e

Zaradi mnogih žalostnih izkušenj je treba pri raznih takih umetniških gostovanjih izredne previdnosti, čeprav so sama na sebi nekaj res dobrega.

Slapovi Maromelu (Brasil).

O marionetnem gledališču, ki je združeno z majhnimi stroški in se nam zdi zlasti za izseljenske razmere tako primerno, in važno zlasti za našo slovensko izseljensko mladino, piše obširneje odlično urejevana mesečna revija **Ljudski oder** v svoji letošnji februarški številki. Revijica se naroča v Ljubljani, Milošičeva cesta 7 in stane s štirimi knjigami skrbno izbranih ljudskih iger vred, ki jih izdaja založba hkrati z revijico, letno samo po osem pesov. Te dni je izšel v njeni založbi tudi poseben priročnik za marionetno ali lutkarsko gledališče.

§ 9 f.

Naše izseljensko časopisje ob tej priliki nujno prosimo, naj posveti več pozornosti slovenskim gospodarskim in drugim, vsem izseljencem skupnim vprašanjem in čim manj takim zadevam, ki nas ločijo in razdvajajo. Tudi jih prosimo, naj bodo v morebitnih, včasih sicer neobhodno potrebnih polemikah čim stvarnejši, neosebni, zlasti pa strogo dostojni.

Liste, ki bi se v takih stvareh izpozabljali, naj naši izseljenci bojkotirajo, pa naj bodo kakoršnekoli smeri.

§ 9 h

Dobro urejena gospodinjska šola se nam zdi izredne važnosti zlasti za Argentino, kjer imamo razmeroma največ slovenskih deklet, bodočih gospodinj.

Gospodinjska šola je važna kot šola za mlade žene, matere in gospodinje, ki se morajo uvejaviti v čisto izpremenjenih gospodinjskih razmerah.

Še važnejša pa se nam zdi stalna gospodinjska šola iz nacionalnega vidika. Vzajala bi namreč slovenske matere, ki so prve in glavne vzgojiteljice slovenske mladine in od katerih edino moremo v največ slučajih pričakovati resnično uspešne slovenske vzgoje.

Take Gospodinjske šole bi bile neobhodno potrebna podlaga za razne ženske strokovne tečaje.

V takih gospodinjskih šolah bi o počitnicah nastanili lahko zgoraj omenjene slovenske počitniške učne tečaje, ki se zdi, da so v Argentini posebno lahko izvedljivi, ker je preprosta pa tečna prehrana razmeroma cenena in ker so slovenski stariši že navajeni pošiljati mladino v razne vzgojne zavode in zanjo tudi plačevati, mnogi zavodi pa ravno o počitnicah ne sprejemajo notranjih gojencev in gojenk.

Pod temi počitniškimi tečaji za slovensko izseljensko mladino mislimo eno ali dvomesečno bivanje slovenske mladine v določenih zavodih ali počitniških kolonijah, kjer bi živala v povsem domači okolici, to se pravi, da bi bilo slovensko vse strežno, nadzorno in učno osonje, kjer bi se slovenska mladina učila tega, česar ji tuja šola ni mogla dati, to je pravičnega domačega govorjenja, čitanja, pisanja, petja, verouka, zgodovine, zemljepisja itd.

Hkrati naj bi služili ti tečaj tudi krepljenju zdravja slovenske izseljenske mladine z zadostno, čeprav preprosto hrano, življenjem na svežem zraku, kopanjem itd.

Take tečaje bi morala podpreti deloma tudi domača vlada.

Utrujena slovenska dekleta, služkinje, bi v takem zavodu preživljala lahko svoje kratke letne počitnice, namesto da hodijo po dragih in marsikdaj nepriporočljivih tujih počitniških penzijonih, dočim bi našle tu povsem domačo okolico, ki bi je bile res vesele in bi nanje vsestransko dobro vplivala.

Maša med Indijanci v pragozdu (Perú)

Z veseljem slišimo, da so častite mariborske šolske sestre v San Antonio poleg Buenos Aires: torej na skrajno pripravnem kraju že osnovale tako gospodinjsko šolo. Prosimo jih, naj posvete posebno pozornost tem našim mislim. Jugoslovansko vlado, posebno izseljenske oblasti pa prosimo, naj grede tem našim sestram čim bolj vsestransko na roko.

Glej zadevne misli v razpravah o Slovenskem ženskem domu in o Izseljenskih problemih, ki jih je prineslo Duhovno življenje v številkah 62, 63, 69, 73, 75. Zlasti primerjaj misel izseljenske izaslanice.

§ 9 j

Naša društva po večjih sloveskih naselbinah pozivljamo, da skličejo v ta namen poseben sestanek na katerem se bodo pogovorili, kaj bi se dalo v tem oziru še popraviti, čeprav je mnogokje, na primer v Buenos Airesu, mnogo, zelo mnogo že zamujenega.

Prva naloga takega meddruštvenega sestanka bi bila točna ugotovitev števila Slovencev v kakem kraju, na primer v mestu Buenos Aires s predmetji, natančna ugotovitev, kje da živijo, koliko da jih je v posameznih mestnih delih, koliko jih poseduje svoje lastne hiše in koliko jih stanuje v najetih stanovanjih.

Upoštevajoč potem vse razne okoliščine: prometne zveze, draginjo in

množino terenov, ki so še na razpolago itd, itd, bi tak odbor svetoval, kje bi bilo po njegovem mnenju najpripravnejše, da se naši ljudje začno naseljevati v večjem številu.

Po večjih naših kolonijah, na primer v Buenos Airesu, bi bilo treba takoj začeti misliti na zidanje slovenske cerkve, šole in društvene dvorane v taki "slovenski četrti", za kar bi vsekakor moral priskočiti na pomoč tudi znani izseljenski fond.

§ 10

Izseljensko vprašanje je tako zamotano, razmere se tako hitro izpreminjajo, da je treba za študij izseljenskega vprašanja mnogih in bistrih ljudi, ki pa bistva izseljenskega vprašanja kljub temu ne bodo nikdar zajeli, če niso sami dalj časa živeli v izseljenstvu in vsaj od časa do časa zopet med izseljence ne gredo, da si svoje strokovno znanje osvežijo, dopolnijo in poglobijo.

Močnejše zasebne izseljenske organizacije, na primer Rafaelova družba, naj bi si osnovala posebne znanstvene odseke, ki bi izseljensko vprašanje temeljiteje obravnavali in študirali in mogli dajati bodisi samim izseljencem, bodisi državnim izseljenskim uradom res temeljite odgovore in nasvete.

Tak odsek naj bi imel stalne dopisnike med našimi izseljenci po raznih tujih deželah, študiral izseljensko zakonodajo tujih držav itd, itd.

§ 10 č

Ker so žal tolikokrat povsem prestale tudi vse nacionalno tako važne pismene zveze med izseljenci in njihovimi domačini, naj smatrajo vsa društva pismena božična in novoletna voščila domačih v tujino in izseljencev svojim domačim kot posebno vidno nalogo izseljenske nedelje.

Medsebojno dopisovanje med izseljenci in domačini, ali tudi med sicer neznanimi — na primer dopisovanje med učenci v domovini in slovensko izseljensko decu — smatramo za zelo dobro sredstvo medsebojnega spoznavanja, razumevanja in večje navezanosti izseljencev na domovino.

Naše domače šole bi morale službeno gojiti tako dopisovanje, kakor tudi imeti v svojih knjižnicah na razpolago primerne slovenske izseljenske liste in revije.

Z medsebojnim dopisovanjem bi se samo po sebi razvilo medsebojno izmenjavanje rabljenih poštних znamk, fotografij, služilo bi spoznavanju tujih jezikov in večji splošni izobrazbi. Tako dopisovanje bi bilo treba organizirati zlasti tudi med slovenskim domačim in izseljenskim srednješolskim in visokošolskim dijaštvom, pa tudi med zasebniki.

§ 10 f

Za redno čitanje domačih dnevnikov nimamo izseljenci, ki moramo nujno zasledovati tudi krajevno časopisje deželá po katerih živimo, ne časa, ne denarja. Tudi pridejo na primer v Južno Ameriko dnevnikl stari že po cel mesec. Veliko važnejši so za nas dobro opremljeni tedniki in mesečniki, poleg našega izseljenskega glasila Rafael zlasti tudi slovenske znanstveno-leposlovne revije, zlasti pa še knjige naših književnih zadrug, posebno znane Mohorjeve družbe.

Če je domovini kaj na tem, da bodo izseljenci res dobili v roke dovolj domače duhovne hrane, je treba vsekakor najti način, da izseljencem ne bo treba po trikrat dražje plačevati domačih knjig in časopisov, kakor nas

Mestee Humahuaca (Prov. Jujuy, Argentina)

veljajo tuje knjige in listi. Založbe, ki pošiljajo svoje knjige med izseljence bi morale dobiti vsaj toliko državne podpore, kolikor plačajo carine za papir in za višje poštne pristojbine. Tako bi se slovenske knjige in časopisi za izseljence na mah za polovico pocenile. Pri čemer bi ne bil oškodovan nihče tudi država ne, ker carinskih dohodkov in poštnih pristojbin, ki bi jih na ta način izseljencem nekako odpisala, tudi sedaj ne dobi, ker izseljenci tako dragih knjig in časopisov pač ne morejo naročati, narodna stvar pa bi neprimerno pridobila. Število naročnikov na domače knjige bi se brez dvoma v kratkem času visoko dvignilo. To zadevo bi moral izpeljati tiskovni odsek Rafaelove družbe, ki ga omenjamo pod točko 10 h).

Brezplačno delitev domovinskih političnih listov potom naših državnih zastopstev v tujini smatramo za pogrešeno, ker se tako uradi, ki morajo biti po svojem bistvu nepolitični skrajno neprimerno udinjavajo političnim borbam v domovini, kar jim je vzelo že vse preveč ugleda, v našo skupno veliko škodo.

§ 10 h

Tiskovni odsek Rafaelove družbe bi imel zlasti trojno prelepo in hvalno nalogo:

1) Boljšati slovenski izseljenski tisk s sodelovanjem pri naših izseljenskih revijah in listih, ki bi se zato nanj obračali. Potom takega urada bi bilo slovensko izseljensko časopisje v ožji zvezi z domovino. Ta tiskovni odsek bi liste sproti in pravočasno obveščal o vseh dogodkih na Slovenskem, ki so morda važni za izseljence. Pravočasno bi jih opozarjal na domače proslave, za katere bi jim tudi preskrbeljeval primernega gradiva.

2) Med domačim časopisjem bi širil smisel za izseljence, jim pošiljal zadevne članke in dopise.

3) Skrbel bi, da se med izseljenci v tujini čim bolj razširi domači tisk, ki je zanje glavni najboljši in najcenejši nosilec slovenske kulture in vsega slovenskega duhovnega življenja.

Nedeljsko popoldne v Tigre poleg Buenos Airesa

Moje srečanje z levom

Sedel sem v elegantnem living-roomu v visokem nebotačniku. Z zanimanjem sem poslušal, kako je moj prijatelj zdravnik opisoval svoj lov na divje race na Balkanu pozimi ob dvajsetih stopinjah pod ničlo in kako je bredel potem po vodi, da je iskal postreljeni plen. Mene je nehote polila kurja polt po hrbtu in rekel sem: "Brrr!"

Prijazna in mlađa gospa je prišla za steklenico konjaka "Martell" (very old) in ga natočila v blesteče kozarce.

"To nas bo zopet malo pogrelo", je dejala.

"Ako dovolite, povem tudi jaz neko lovsko dogodbo, ki se mi je pripetila v Argentini", sem menil. "Gre za moje prvo srečanje z levom."

"Z levom? Jaz nisem vedela, da živi tukaj taka zverjad," je vprašala dvomljivo gospa.

Ozrla se je povprašujoče po svojem možu, ki je resno priki-mal. Potem je pogledala še po moji milostljivi, ki je potrdila:

"Boš videla draga, kako korajžen je moj mož."

"Pa povejte prosim. Ali želite še malo konjaka?"

"Prosim gospa, ako ste tako prijazna. Hvala."

"V tej dogodbi so imeli glavno vlogo štirje: Lev, flobertka, spremljevalec in moja malenkost. Godilo se je v lepih kordobskih "sierrah" v dobi, ko sem imel šele nekaj nad dvajset let.

Bil je vroč poletni dan. Kramljajal sem s postajenačelnikom kolodvora "El Sauce", ki je z nožem špičil palice, da podpre rože na vrtu.

"Ni dolgo, kar sem videl v teh gozdovih leva," je dejal. "Bil je mlad in boječ. Predno je pobegnil v goščavo, me je ostro pogledal s svojimi žarečimi očmi. Skoro sem se ga malo ustrašil."

"Mislil sem, da je ta zverina doma samo v Afriki. Ker ste ga pa videli na lastne oči, pač ne morem dvomiti."

“Tudi drugi so ga videli. Blizu Candonge je smuknil nekemu ravno pred nosom preko ceste. Zakaj pa ne greste na lov ob tako lepem vremenu?”

“Nimam orožja. V bližnji bodočnosti bom pa res kupil dvocevko. V teh gozdovih mora biti nekaj zverjadi?”

“Kajpak. Ako želite, vam posodim flobertko. Golobov je tukaj kot smeti.”

“Hvaležen sem vam za to uslugo, gospod kolodvorski šef.”

Šel je v notranjost “rancha” in se vrnil s flobertko.

“Morda srečate še leva”, je dejal v šali. “Tu imate naboje.”

“Hvala. Hasta luego!”

“Nasvidenje in srečen lov!”

Po poti sem srečal znanca in brez obotavljanja se mi je priključil. Šla sva v šumo. Gozdovi v Evropi so bolj “civilizirani”. Drevesa so vsajena dostikrat v natančnih presledkih in tla pokrivava mehak mah. Gozdovi v Ameriki so pa zanimivejši. Vse raste vprek, divje, brez discipline; lijane ovijajo stoletna drevesa in padla debla, da se komaj prerivaš skozi. Povsodi pestri in eksotični cvetovi; na tleh med travo rastejo kakteje, katerih ostro trnje prebode z lahkoto tudi debele podplate.

Prijetna tišina. Le tu pa tam se oglašajo čudne ptice “car-pincho”, “bicho feo” in drugi, ki preplašeno frfotajo med vejami. Nad drevesi, v modrem vzduhu, je plula jata zelenih papig “cotorras”. Na suhih in golih vejah je sedelo blizu-skupaj večsih do dvajset golobov, ki so pri poku flobertke sfrfotali z glasnim hruščem.

Postajalo je vedno bolj vroče in prispela sva do goljave v dolini, ki je bila pokrita vsevprek z visoko ostro travo. Videl sem le poedina drevesa, nizka in z napol posušenimi listi. Vročina se je tresljala nad to ravnino, ki je izgledala kot zeleno morje.

Sia sva drug za drugim. Iz tal je puhtela vlaga. Včasih je zasušljalo med travo. Kače ali kuščarji. Na neki veji je visela na dolgi nitki spletena kroglica: Ptičje gnezdo z zelo malim okencem. Ko sem se je dotaknil, se ni nič zganilo v njem. Preko planjave je bilo videti nizke gore s temnimi gozdovi. Tam je moralo biti zopet hladno in morda je bilo kaj pitne vode, ker nas je žežalo.

Šla sva mimo nizkega drevja, med katerim je bilo tudi nekaj velikih kaktej. Slučajno sem pogledal med nje. Nekaj je ležalo tam v poltemi: Velika žival z rumenkasto dlako in z lepo grivo na hrbtu. Ni bilo videti ne glave in ne repa, ker je gosta trava pokrivala skoro celo žival. Ali je bila še živa? Prisluhnil sem.

Slišal sem težko in počasno dihanje. Kaj je ležalo tam?

Lev! Zdelo se mi je, da omahnem, tako sem se razburil. Kri mi je šinila v glavo in slišal sem udarce v sencih. Moral sem biti rdeč kot rak. Po hrbtu se mi je vлил pot. Trčiti na lepem z levom, ni kar tako. Prvi nagon je bil: pobegniti in se zariti v goščo ali pa klicati na pomoč. Nisem mogel ne enega in ne drugega. Noge so najbrže pognale korenike v zemljo in nekdo me je davil za grlo, da nisem spravil glasu na dan.

Tedaj se je dogodila z menoj čudna reakcija. Nehal sem se potiti, v sencih mi ni tolklo več in pomiril sem se. Čudovito. Samo oči nisem mogel odvrniti od tega kralja živali.

Obrnil sem se do spremljevalca, ki je tudi strmel v goščavo. Zdelo se mi je, da je odrevenel, tako nepremičen je bil.

“Lev je”, sem mu pošepetal.

“Da,” je pritrdil. “Ustrelj ga.”

“S flobertko? Kot da bi ga pičila bolha.”

Pokimal je vnovič. Potem se je zamislil.

“Kaj, ako prinesem lovsko puško.”

“Dobra misel,” sem šepnil. “Idi brž in ne zgublaj časa.”

Ni mu bilo treba ponoviti. Trava se je gibala kot morje, ko ga reže čoln. Nad travo se je videlo njegovo kapo, krog katere so se sklanjale bilke. Potem je zginil v temnem gozdu.

Bil sem sam in šev je mirno spal pred menoj. Spomnil sem se ob tej priliki, kako nekateri pretirajo pri lovskih zgodbah. Če bi imel sedajle dobro puško, bi počil, ko bi skočil kvišku, padel bi, se parkrat zvil in po njem bi bilo. Potem bi z nožem razparal kožo in ga slekel. S to kožo bi se potem slikal in slike bi poslal “Slovenču” in “Jutru” v Ljubljano. Pod sliko bi se čitalo: “Slovenski častnikar je ustrelil v Argentini velikega leva. Pogodil je s prvim strelom. Slava mu. Predlagamo primerno kolajno.”

Prsa so se mi nabrekli od ponosa in nasmehnil sem se nalahno. Mamica in papa bosta rekla:

“Kakšnega fejšta sinčka imava.”

Dalje prihodnjč

Zazoril dan slovesa
grenak je in težak,
od doma daleč, daleč
odšel si brat, rojak.

Še zadnjikrat domačim
roko podajal si,
težko, obotavlja je
od nas odhajal si.

In ko je iz daljave
sopihal urni vlak,
iztrgal si nam roko,
pospešil si korak.

V železnem Te je vozu
neznancev krog obdal
veselo se smejočil.
Ni bilo Ti do šal.

Sopotnike in Tebe
v temo je skrtil predor:
morda na drugi strani
zasiže sreče zor.

Ah ne, premnogo videl
vasi si še i n mest:
ne, sreča ne, vsa večja
postaja Ti bolest.

Prepotoval je mnogo,
se vstavi vlaka beg.
Popotnik, glej pred sabo
morjá široki breg!

Na vodah čaka ladja.
Na njej je šum in hrup.
In v Tebi z novo silo
zbudi se bol, obup!

Vrste se dnevi čolgi,
še daljše so noči.
Vse gleda čakajoče,
a suhe zemlje ni.

Nazadnje se pred Tabo
pojavi čar in kras:
veliko hrupno mesto.
A tuj Ti vsak je glas.

Prerivaš se med gnječo,
saj bi za srečo rad,
saj njo edino, srečo,
šel si po svetu iskat.

Ah, sreča! — v svet široki
za njo sem šel nekdej,
brez nje sem se povrnil
v domači tihi kraj.

Ne vem, zakaj sem bežal
iz lepih šumnih mest:
V samoti sta ostala
nepokož mi, bolest.

A Ti pogumno zgrabi
in drži sreče čar,
dejanj Ti človek bodi
in ne mračan sanjar!

Nikoli se ne zbega
junak sred tujih trum,
ne zapusti nikoli
veseli ga pogum.

Justina Jeram, Buenos Aires:

S L O V O

Ljubljeni bratje in drage sestrice
prišel ločitve je žalostni čas.
Solza bridkosti nam kaplja na lice
morda zdaj zadnjič si zremo v obraz.

Smo zgodaj spoznali trpljenje življenja,
vsa žalostna bila je naša mladost.
Le bratska ljubezen je skromno sladila
nam pezo življenja, njegovo bridkost.

Ločilo nas bode zdaj morje široko
ločile planjave, visoke gore
a bratska ljubezen bo večno vezala
čez širne daljave sree na sree.

Oj zbogom, oj zbogom zdaj bratje, sestrice!
Več sreče nakloni vam dobro nebo!
Predaleč odhaja sestrica po svetu
in zadnjič Vam stiska rokó za slovo.

Aj, oče predragi, ne plakaj tak silno,
saj težje od Tebe, jaz jemljem slovo.
Glej, Ti si navajen: veliko trpljenja
v teh letih je prišlo in čez Te prešlo.

Tvoj blagoslov nesla čez morje globoko
in v duhu ostala bom vedno s Teboj.
Ne boj se za mene: saj vem, da molitev
bo Tvoja hodila zvesto za manoj.

In zdaj, draga mati, ki zemlja Te krije,
to misel, daj, sprejmi v slovo in spomin:
Tvojo svetlo podobo bom v srečo nosila,
na grobu pa rastel bo moj rožmarin.

Antonija Rože,

Tucquegnieux MetM, Francija:

SREČANJE

Srečal je na cesti brata brat:
prvi v težki svili, drugi skoro nag
eden skrbno negovan,
drugemu spil kri je glad.

In ko sreča brata brat,
vsak pogleda v drugo stran,
prvi dvigne bič svoj zlat,
drugi stisne črno dlan.

Veter boža čez oba,
čez oba gre solnca žar,
človek, človek pa ne zna
razdeliti božji dar.

Izseljenski starši

Veliko slovenskih izseljencev nas je staršev svojim otrokom.

Kaj se to pravi, starši? Kakšni so pravi starši? Ali je dovolj, da starši svoje otroke nasitimo, da jih umijemo, kadar treba, ohranimo zdrave, da jih moderno oblečemo? Potrebno je vse to, dovolj pa ne!

Zdi se mi, da ne bom mogla bolj pravilno odgovoriti na to vprašanje, kakor če pravim: Taki so pravi starši, kakoršni so bili naši starši v slovenski domovini!

Tako moram po pravici priznati, da od svojih staršev nisem slišala nobene slabe besede! Saj jih je bil sam nauk. Nauk z zgle-dom in nauk z besedo. Kolikokrat se mi je zdelo teh naukov ve-liko preveč. Kolikokrat sem mislila, zakaj da imam tako hude starše, ki me vedno sekirajo. Sedaj šele vidim in spoznam, kako zelo da so imeli prav. Velikokrat si danes mislim: O, če bi mogla biti taka mati svojim otrokom, kakoršen je bil moj oče za mene. Mater sem izgubila namreč že zelo zgodaj, ko sem bila še otrok in vsa težka vzgoja je obvisela na očetovih ramah. Kako mi je tež-ko, kadar se spomnim, da ga nisem vse tako poslušala, kakor bi bilo treba. Samo ta tolažba mi ostaja, da takrat pač nisem vedela, kaj da delam.

Vedno sem tudi žalostna, kadarkoli slišim govoriti otroke slo-venskih staršev v tujem jeziku.

Pomislite malo posebno ve, slovenske matere, kaj da nam je naš materni jezik. Saj to ni samo Vaš jezik! To je jezik tudi na-ših mater in starih mater in dedov in pradedov, noter nazaj do pradavnih časov. To je naša prastara dedščina, do katere ima pra-vice tudi Tvoj otrok. Mati, če pustiš svojega otroka govoriti v tujem jeziku in ga materinega jezika ne naučiš, mu kradeš to, kar je otrokova dedščina, njegova pravica, njegova last, tatica si, ki kradeš svojim lastnim otrokom! Mati, Ti nimaš pravice vzeti svojemu otroku maternega jezika!

Pred malo leti se mi je dogodil slučaj, ki ga ne morem pozabiti.

Moj najmanjši je bil obolel. Morala sem ga poslati za eno leto zdoma v bolnišnico in v toplice. Še zelo majhen je bil. Komaj je znal dobro govoriti. Toda — eno celo leto je preživel med tujimi otroci, materni jezik pa mu bil še premalo vtisnil v njegovo mehko glayico, pozabil ga je.

Čez eno leto sem ga šla iskat in sem ga pripeljala domov. Mladost in staro, vse je prihitelo, da ga vidi. Posebno živahni so bili

njegovi mladi prijateljčki, ki so mu kar naprej pripovedovali in ga spraševali. Ubožec pa jih je samo žalostno gledal. Ni jih razumel. Nobene besede ni mogel spraviti iz sebe. Svoj materni jezik je pozabil. Milo je pogledal zdaj tega, zdaj onega, potem pa se je spustil v glasen jok. Tako milo in neutolažljivo je jokal, da nas je vse ganilo in smo zajokali z njim. Nikdar ne bom pozabila tega žalostnega trenutka.

Glej, Ti slovenska izseljenska mati, nikdar in nikoli ne dopusti, da bi Tvoj sinček ali Tvoja hčerka pozabila svoj lepi materni jezik. Ne pravim, da sovražimo druge jezike. Ne, vse jezike spoštujmo, svoj materni jezik pa ljubimo! In tudi svoje otroke naučimo, da ga bodo ljubili.

Lahko se zgodi, da se bomo prej ali slej, iz enega ali drugega vzroka vrnili v svojo domovino. Kako bo žalosten Tvoj otrok, če se ne bo mogel razgovoriti s svojimi sorodniki, tovariši, tovarišicami. Saj veš, da se nikoli ni mogoče popolnoma priučiti jeziku, katerega nisi znala govoriti kot otrok. Kako bi bilo žalostno, če bi Tvoj otrok na domači slovenski zemlji vse življenje govoril spačeno govorico, kakor jo govorijo tujei, katerim se neprestano smejemo in iz katerih se zaradi tega radi norčujemo.

Ne, slovenska izseljenska mati! Taka bodi, kakoršne so bile naše slovenske matere v domovini! Z zgledom in potrpežljivostjo uči svoje otroke slovenske skromnosti, preprostosti in globoko občutenega poštenega krščanskega življenja. Taka bodi, kakoršne so bile naše slovenske matere v domovini! In gotovo ne pozabi naučiti svojega otroka našega slovenskema materinega jezika! Ne kradi mu ga, ker ima do njega pravico. Tako bo prav zate in zanj!

Trstelj

Trstelj ni sicer kak orjak višin, slovi pa vseeno kot najvišji hrib Krasa in vsled zanimivega in pestrega razgleda vsenaokoli kot jako priljubljena izletna točka. Meni je ostal ta vrh v tembolj trajnem spominu ker mi je ob njegovem vznožju, na kraški strani, tekla zibelka. Neštetokrat, povsem razumljivo, sem stal vrh njegove glave, celo že kot majhen šolarček v spremstvu svojih, največkrat pa v družbi planinskih društev. Mnogokrat sem tudi lovske sreče iskal po njem.

Že pred vojsko so planinska društva vsako leto prirejala skupne izlete na Trstelj. V par vrsticah bi Vam rad opisal zadnji skupni izlet, ko sem si hkrati tudi jaz sam zadnjikrat od blizu ogledal svojega ljubljenea.

Za ta izlet so postavili društveniki mene za vodnika. Mislili so, da moram kot domačin najboljše poznati hrib in okolico, kar pa je bilo samo deloma res.

S prvim jutranjim vlakom smo se odpeljali tržačani iz južnega kolodvora do postajice Vižovlje, dobro uro vožnje od Trsta. Od tu smo po ozkih, čez skromne kraške pašnike speljanih stezicah zavili navkreber do vasi Mavhinje, ki leži ob vznožju, s krvjo prepojene slovite Grmade.

Iz Mavhinj vodijo pota po precej enoličnem ozemlju, deloma čez travnike, deloma s skalami in grmičevjem posute pašnike, ki jim pravijo gmajne. Tu pa tam kak borov gozdček, ki se je kdo ve kako rešil pustošenja granat in sekire premraženih bojevnikov.

Kmalu je svet začel padati. Počasi smo se spuščali po kamnitih stezah v brestovško dolino, pod katero baje teče močna podzemeljska reka, ki se izliva deloma pri Sv. Ivanu poleg Devina, deloma pa se odtaka po podzemeljskih rovih, v Vipavo.

Ozračje se je popolnoma spremenilo. Upljiv morskega zraka

Naša izletniška družba vrh Trstelja

je pojenjal, čimbolj smo se pomikali v notranjščino. Prijetno so se nam širila pljuča, dihajoč oni posebni zrak, ki ga ni menda nikjer več drugje, kakor samo na Krasu. Vonj, ki ga izdihava rastlinstvo je nepopisljiv, posebno v pozni pomladi; stotero različnih prijetnih dišav nas blagodejno boža in prijetno dražijo in svežijo posebno mestnega obiskovalca, ki hlastno uživa ta božji dar. Največ vsled tega so nam bili izleti po Krasu tako priljubljeni.

Med takimi pomenki se je naša družbica kmalu znašla na dnu brestovške doline v mali vasič Vale, ki leži ob deželni cesti iz Gorganskega v Brestovico v takozvani Valon, odkoder pelje na eno stran v Tržič, na drugo pa v Miren in Gorico.

Na drugi strani Val se začne takoj vzpenjati nasprotni breg brestovške doline.

Solnce je začelo že močno pripekati. Nekateri starejši "hribolazci" so si začeli neutrudno brisati pot iz plešastih glav. Mlajšim, ki smo se hudomušno smehljali, so prerokovali, da tudi mi ne bomo ušli tej za premožge nadlogi, ki tare posebno mestne ljudi.

Pred vojno se je vzpenjal sicer ta klanec po prijetnem borovem gozdu, toda sedaj so le še kaki žalostni, okleščeni štori spominjali na stare čase. Klanec je postajal položnejši, lahek vetrič nam je začel pihljati nasproti, kmalu smo dospeli vrh brega, kjer je stal svojčas vojščiški farovž s kaplanijo, v obliki tabora močno obzidano. Le kupi gramoza in debelih cementnih plošč z zasutimi

vhodi kavern oznanjajo danes, kako strašno da je benela po teh krajih vojna vihra, ki je pustila po celi naši poti vse polno strahotnih sledov.

Za nekaj minut smo dospeli v vas Vojščica, kjer smo se malo okrepčali iz naših malh in zalili v bližnji gostilni s znamenitim kraškim terančkom, tem nedosegljivm lekom.

Urno smo jo mahnili po ne prav dobri občinski poti do Temnice, moje rojstne vasi. Jasno je, da je Temnica zame najlepši kraj na svetu, četudi kak hudomušnež išče izvor njenega imena v temi, celo v "temi" njenih prebivalcev. Tisti razlagavec se skoro gotovo temeljito moti, ker po vseh okolnostih sodeč izvira to lepo ime iz **temelja** in ne iz teme.

Tu pa je dobila naša družbica precejšnji porastek. Iz postaje Nabrežina so se bili pripeljali nekaj hoje ne preveč vajeni rojaki, med njimi odlični Dr. W., kateremu se je medpotoma pripetila mala nezgoda, zgubil je bil namreč en par naočnikov, kar ga je precej motilo, ker ako je hotel dobro videti si je moral dvojne nataktniti. Ž njim so se bili pripeljali nekaj mojih sorodnikov tako, da je bila na oni dan cela naša družina tam zbrana, vključivši sestro in bratovo družino, stanujoči v Temnici. Vsi skupaj smo se nato odpravili po raznih poteh na Trstelj, katerega vrh smo dosegli po poldrugi uri hoje, večinoma hodeč po prijetnih hrastovih in borovih gozdičih.

Vrh je bil že zaseden, Goričani, ki so imeli precej bližjo pot, namreč čez Volčjodrago in Renče, so nas prehiteli. Pozdravljanja, zbadljivk in zafrkacij ni manjkalo, vse je bilo veselo, tembolj po temeljitem okrepčanju iz naših nahrbtnikov.

V takem razpoloženju in kljub temu, da je bil pogled na okoli ležečo naravo, že vsem dobro znano, se človek vseeno zagleda v pestrost slike, ki se mu nudi raz vrha Trstelja.

(Nadaljevanje)

Argentinski Filmi

XVII. FILM

KOBILICE

Nekako tako je bilo z menoj, ko sem zagledal prvi vlak kobilic, kakor z učenjakom, ki je morda v kakšnem egiptskem smetišču po dolgih dvomih našel gotovo pristen pápyrus, iz davnih časov izvirajoč kos lista egiptске rastline po kateri se imenuje moderni papir, in napisane na njem kakšne stavke iz svetega pisma, ki se dobesedno ujemajo z današnjim svetopisemskim tekstom, ali neizpodbitno potrjujejo kakšne dogodke, ki jih poznamo sicer iz svetopisemskega pripovedovanja, za katere pa posvetna zgodovina doslej ni vedela, ali jih vsaj ni mogla ne izpričati, ne utajiti, na primer vladanje mladega podkralja judovskega rodu egiptovski deželi (svetopisemski egiptovski Jožef), kar je tak starodaven pápyrus izpričal prav pred kratkim.

Tak nevernik sem bil namreč svojčas jaz glede svetopisemskih kobilic, ki da so v pradavnih časih prihajale tu in tam v takih množinah, da so zatemnile solnce, kakor smo se učili v šoli. Ne vem, zakaj se mi je ravno ta stvar zdela ne samo neverjetna, marveč naravnost nemogoča. Dokler nisem prišel v Argentino in nisem izkusil kobilic na svoji koži, jih videl s svojimi očmi in slišal s svojimi ušesi. Na kar pa mi je nehote prišla na misel tista Jezusova svetopisemska beseda nevernemu učencu Tomažu: Ker si videl, Tomaž, veruješ. Blagor tistim, ki niso videli, pa verujejo.

Bilo je 20. februarja leta Gospodovega 1923. Dvajset prelepih, nepozabljivih dni sem v poslovnih zadevah preživel v Cordobi, glavnem mestu istoimenske pokrajine. Stanoval sem takrat v hotelu "España" prav sredi mesta. Imel sem sicer udobno sobo ali brez okna, kakor je v Argentini skoraj navada. Vrata so vodila na prostoren "patio", čedno urejeno dvorišče. Bilo je v poznih popoldanskih urah vročega soparnega dne, kakoršni se kuhajo sa-

Cerkvica v Sañogasta (Prov. Rioja, Argentina).

mo v tistem kotlu, ki v njem leži mesto Cordoba. Urejeval sem svoje stvari, da drugo jutro s prvim vlakom odrinem v Cosquin, ljubko mestece kordobskih gorá.

Kar na enkrat se nebo tako zatemni, da nisem mogel več pisati. Ura je bila šele šest, nemogoče, da bi bilo solnce šlo v zatón in k temu še tako na nagloma. O kakšnem solnčnem mrku tudi nisem bil ničesar čital v časopisju. Stopim torej na "patio" in glej čudo: kakih 1000 metrov visoko se je podil ogromen oblak rumenkastosive barve. Od hipa do hipa se je večal in bližal zemlji. Zdajci se zaslišijo prvi glasovi: kakor bi v silni daljavi regljalo na stotine in tisoče klopotcev, takšnih kot jih imajo v stari domovini po vinogradih, da plašijo ptiče. Nebesni svod se vedno bolj zatemnjuje in že se začujejo z ulic obupni kliči: "La langosta, la langosta —

Kobilice, kobilice!" Po dvorišču začnejo dobessedno deževati prvi roji kobilic. Ta kobiličji dež je trajal najmanj pol ure. Ko je po-nehaj, je bil patio na kakih 5 cm na debelo pokrit s kobilicami. Hotelski uslužbenci so jih začeli pometati ter nabrali 7 vreč te golazni. Pri večerji so mi pravili, da so se na nekaterih krajih po mestu ustavili tramvaji, toliko teh dolgonožcev se je nabralo med tračnicami. Zdaj sem verjel knjigi vseh knjig!

**
*

Jagnjeta oglodana od vrha do najspodnejših vej, vrbe kojih lično zaokroženo vejevje golo štrli proti nebu kakor strašilo, koruzni nasadi brez vsakega zelenega poganjka — to je bila slika, ki sem jo gledal naslednje dni po vrtovih i npoljih, po sadonosnikih, livadah in drevoredih vseh naselij od Cosquin-a do Capilla del Monte, kjer se je spustil rumeni oblak na tla. Val za valom je prihajal od vzhoda, najbrže iz Santa Fé sem. Visoko nad grebeni góor, so se risali. Za oblak prahu, ki se leskeče v žarkih zahajajočega solnea, bi jih človek imel. Pri daljšem opazovanju si zaslišal brnenje ter zagledal pomikanje milijard svetlikajočih se pikic — kobilic. Za poljedelce vrtnarje, sadjerejce je ta oblak pošast liki epokaliptiskim jezdecem. Nihče ne ve, kje se bo spustil na zemljo, vsak se boji za svoje lastno posestvo ter gleda, kako bi se obranil te šibe božje.

Navadno se spustijo na zemljo v poznih popoldanskih urah, potem ko so preletele včasih stotine kilometrov. V mestecu La Cumbre, ki ima tako krasne jagnjetove drevorede so bila drevesa tako prenapolnjena kobilic, da so se veje lomile pod njih težo. Niti trnjastemu grmičevju "espinillo" zvanem niso prizanesle; vse robidovje je mrgolelo teh dolgokrakih in operutenih živali; milijarde rumenkastih perutničk so zakrile vsakršno zelenje. Kamor sem se ozrl, v vsakem vrtu na vsakem travniku na vsakem potu so lazile in kakale kobilice; vsak korak, vsak avtomobil jih preplaši na tisoče in stotisoče, da divje in brez cilja drviijo po zraku ter izgledajo v siju večernega solnea kakor tavajoči kolibriji, tako mastno-svetlikajoče in debele so. To so kobilice v svojem zadnjem štadiju, ko jim pravijo letalke (las voladoras). Kobilica letalka predstavlja s svojo letalsko močjo in vztrajnostjo najpopolnejši letalski aparat, kakor si ga v primeri z malo velikostjo gigančičnejšega niti misliti ne moremo.

Naravnost bajeslovna je požrešnost doraslih kobilic. V božjem stvarstvu menda ni nobene živali, ki bi ji šla jed tako v slast.

Ognjenik Irazú (Costa rica).

Poraja se vprašanje: kaj se je storilo v obrano proti tej nadlogi? Kako se ji zoperstavlja človek, ki je začel zadnji čas sam letati po zraku, ki je v to svrho iznašel najbolj dovršene stroje, ki je iznašel stošine raznih strupenih plinov proti samemu sebi, s katerimi uničuje samega sebe, svoje soljudi? Kako se bori proti milijardam kobilic?

Proti kobilicam drugega življenskega štadija, to je proti skakalkam (las saltonas), ki skačejo pa ne letijo, so iznašli ploščevino, koja v pol metra visokosti obdaja vrtove in nasade tako, da ne more nobena skakalka prodreti v nasad. Pred ploščevino še poleg tega izkopljejo zakope v katere popadajo dolgokračnice in ker se ne morejo več skobacati iz zakopov, v njih neslavno poginjajo. Ali ploščevina stane mnogo denarja, zakopi pa mnogo dela.

Kako pa se branimo proti letalkam ki že stoletja uničujejo argentinske pósevke in nasade? V sadovnjakih, katere so prepadie letalke

(Nadaljevanje)

Lipetov bič

PLJŠEKRIŠTA
HAFNER

(Nadaljevanje)

Obljubili so še Martinu, da bodo drugega dne pastirji in planšarji iznosili brašno do jezera, ker se je moral Martin že za dne vrniti domov, kjer ga je čakalo oranje. Lipe se je ponudil, da bo sam vse znosil, toda Cila ga je takoj uščipnila: "Seve, ves zaslužek bi rad sam požrl. Pa ne bo nič iz tega. Vsakemu nekaj, pravim jaz."

Lipe ni ugovarjal. Sram ga je bilo grde obdolžitve. Toda požrl je pikre besede. Poznal je Cilo, da rada jezika, a ima hkrati dobro srce. Saj se je sama koj spočetka ponudila, da mu bo prala in tudi poslej je skrbela zanj ko mati.

Pozna noč je že bila, ko so šli spat. Ko sta bila Joza in Lipe sama v koči, je rekel Lipe: "Zdaj pa vem, kdo je bil oni mož snoči." Joza se je zadirčno obregnil vanj: "Prava reč, če veš. Mar ga misliš izdati? Nekaj judeževih grošev zdaj lahko zaslužiš, nič ne rečem. Jutri bodo gotovo orožniki tu na planini poizvedovali. Steci k njim in jim povej, kaj si videl. Nemara si še medaljo prislužiš."

Lipeta so spekle trpke besede. "Saj nisem rekel, da ga bom izdal. Ali sem mar rekel, a?" je jezno zarenčal.

"Saj ga tudi ne smeš, ti že ne," mu je mehkeje odgovoril Joza. "Ti že ne. Kdo drugi bi ga lahko, čeprav bi ne bilo lepo, ti ga pa ne smeš."

Lipe se je začudil: "Zakaj pa ravno jaz ne? Ali ga poznate?"

“Seveda. Ampak tebi ne povem, kdo je bil. Nič ne sprašuj, tega ne boš zvedel od mene. Nikoli.”

Obmolknila sta. Toda Lipe še dolgo ni mogel zaspati. Ranje- ni divji lovec in skrivnostno Jozovo obnašanje mu ni šlo z glave. Dolgo v noč je razmišljal o tem.

**

Zjutraj so si delili brašno, da ga znosijo v kočo pri jezerih. Pastir Cene, ki je pasel živino s spodnjega koneca vasi, je takoj izjavil, da ne more iti, ker je sam in ni nikogar, ki bi zaganjal živino. Sirar Vorenc tudi ni mogel z doma, ker mleko ne čaka, drugega pa ni, ki bi znal z njim ravnati.

Ostal je še Lipe in obe planšarici. Rešče se je izgovorila, da še nikoli ni prenašala kaj takega po svetu, pa tudi zdaj ne bo, in je odšla. Tudi Cila se ji je hotela pridružiti, pa jo je Joza ustavil. “Snoči si imela tak jezik in si zmerjala fanta, da hoče sam vse požreti. Zdaj bo dobršen kos ostalo tudi zate, zato se ne boš izmuznila!”

“Saj se ne bom”, je odgovorila Cila. “Nosila res ne bom sama, tisto ne, toda pomagala bom fantu, da mu ne bo treba dvakrat delati vse poti. Prebito je dolga in dvakrat je z nahrbtnikom danes najbrže ne bi mogel premeriti.”

In pričela je pripravljati nahrbtnik in basati vanj stvari. Že je bil poln, pa je še gledala, kam bi mogla kaj stlačiti.

“O, ta Cila”, se je smejal Joza, ko sta nosača izginila za ovinkom. “Sama jeza jo je in zadirčnost, srce pa ima ko iz voska. Zdaj si je nabasala nahrbtnik, da se šibi pod njim in stavim, da bo fanta spremila prav do praga kočice pri jezerih, tam pa se bo obrnila in odvihrala ter pustila fantu zaslužek”.

Res je stari Joza uganil. Planšarica Cila je imela srce ko z voska. Do praga planinske kočice sicer ni spremila Lipeta, do vznožja planote, na kateri stoji kočica, pa mu je nahrbtnik le nosila.

Lipe se ji je vesel zahvalil, ko se je poslovila od njega in si popravil nahrbtnik. Počasi je stopal po strmem bregu. Pot mu je curkoma lil preko obraza. In ko se je v drugo vrnil po nahrbtnik, ki ga je Cila skrila v grmovju pod vznožjem, ga je jermenje težkega nahrbtnika žulilo v ramena, da mu je kožo odrgnilo. Toda opoldne je bila vsa zaloga živil v koči pri oskrbnici Mini.

Oskrbnica Mina je bila vesela, ko je dobila novo zalogo. “Skrbela me je že”, je pravila Lipetu. “Letos imam gostov kot še nikoli, kar pomnim. Saj je pa tudi vreme, vrem!” Zadovoljna je

potrepljala Lipeta po rami in mu k zasluženi plači primeknila še celega kovača. "Drugič le še prinesi", je rekla, "kmalu bom zopet rabila."

Res je bilo v koči polno ljudi. V gručah so sedeli okoli lesenih miz zunaj na verandi ali pa spodaj na trati. Lipe jih je začuden gledal. Moški so imeli hlače komaj za pedenj, sama irhovina se je bleščala v vseh mavričnih barvah in vsepovsod. Tudi ženske so bile v hlačah in so se samo napol oblečene sončile po zeleni trati. Vsi pa so bili ožgani in počrneli. "Prav kakor cigani so" si je govoril Lipe in si predstavljal, kako lepo so ti možje in te ženske oblečene in načičkane, ko pridejo domov v mesto. Tam ob jezeru se je umivala mlada gospodična, vitka je bila in vsa nežna, komaj je odrastla otroškim letom. Skrbno si je umila obraz in roke v sveži vodi, nato je prišla pred kočo, da se je počesala, in Lipe jo je videl, kako si je z nečim barvala ustnice, da so se ji bleščale ko škriat. Tega Lipe zares ni mogel razumeti. Vse drugo še kako: da so lahko oblečene in se sončijo, toda da si v planinah mažejo in ličijo obraz, tega pa ne. Moj Bog, kakšne čudne navade ima gospoda! Fej!" je pljunil predse in odšel od koč. V širokem ovinku se je ognil našemljene gospodične.

Ogledal si je obe jezери in šel nato še za kočo, koder je tekkel mimo bistri potok, ki je namakal jezeri. Tam na trati je stala večja gruča planincev, sredi med njimi pa starejši, suh gospod. Vsi so se gnetli okoli njega in se glasno čudili. Lipe se je pridružil grači in se zavzel. Gospod je imel pred seboj same kače. Pa ne nedoiznih beloušk, o kaj še, strupene gade in modrase je stresal iz velike vreče. Gledalci so se prestrašeni umikali kačam, ki so se vile po trati in skušale zbežati. Toda budno oko je pazilo nad njimi. Kakor hitro se je katera le nekoliko oddaljila, že jo je pritisnila precepljena pačica za vrat i njo zmašila nazaj v vrečo. Skoraj so bile vse kače nazaj v vreči, samo eno si je gospod obdržal. Ljudje so ga zopet obstopili. On pa je prijel kačo za rep in jo dvignil krišku. Kača je jezno sikala in se ovijala okoli lastnega telesa. Gledavcem je zastala sapa. Le gospod, za profesorja so ga klicali, je ostal miren in brezbrizen. Že se je kača bližala njegovi roki, glavo je držala pokonei in je strupeno sikala. Zdaj bo usekala s strupenimi zobmi po plenu. Toda prav isti hip, ko je že nagnila glavo, je žival mahoma odnehala, glava je odskočila nazaj. Profesor se je veselo nasmehnil in spravil debelega modrasa v vrečo k drugim kačam.

Vsi so občudovali profesorja. Kakšen pogled mora imeti, da

se ga je žival ustrašila! Spraševali so ga, on pa se jim je le veselo smejal. "Kaj takega si pač nihče med vami ne upa?" jih je spraševal in se zaničljivo muzal, ko je zavezoval vrečo.

"Jaz že", se je oglasil droben glas med navzočimi. Vsi pogledi so se obrnili proti njemu. Bil je Lipe. Skromen in majhen je stal ob strani in rdečica mu je zalila obraz. Sram ga je bilo, ker mu je nehote ušla skrivna misel.

Profesor ga je ostro pogledal. "Ti, da si upaš? Kdo pa si?"

"Pastir. Tam s planine Na Kraju. Živila sem prinesel v koč." "

"Praviš, da se ne bojiš gada. Mar si imel že kdaj katerega v roki?"

"Tisto še ne. Pa vseeno si ga upam tako ko vi in me ne bo pičil."

Profesor se je približal Lipetu in ga še enkrat vprašal: "Ali bi res poskusil? Ali pa tudi veš, da je modras star, in da ima v zobeh strupa, od katerega bi umrla dva močna človeka, ne samo takle fant, kot si ti?"

"Seveda vem, da je modras strupen. Vem pa tudi, da me ne bo njegov strup ubil, ker me kača ne bo pičila." Lahno se je nasmehnil in pogledal profesorja. "Kar sem ga dajte."

Ljudje so pričeli godrnjati. "Kakšna predrznost! Tak smrka-vec, pa bi se s profesorjem meril!" Drugi pa so jim ugovarjali: "Pustite ga, naj pokaže kaj zna." Zanimala jih je igra. Nekaj posebnega se jim je obetalo.

Profesor je razvezal vrečo in privlekel iz nje debelega gada. Položil ga je na tla, toda še preden je snel palico, je kačo že prijel Lipe za rep in jo držal dvišku. Žival se je dvigala, se poganjala kvišku in se pričela ovijati. Gledavcem je zastala sapa. Že se je žival bližala roki — zdaj — zdaj — vse naokoli je vladala grobna tišina. Gad je sunil z glavo nazaj in zamahnil k strupenemu ogrizu. Toda hitrejši ko kača je bil Lipe. Drugo roko je imel ves čas pripravljeno, zdaj pa je ko blisk sprožil kazalec ob palec in zadel gada v glavo. Žival se je obrnila, to pa je bilo Lipetu dosti. Ko s kleščami je prijel gada tik pod glavo, da se žival ni mogla obrniti, in ga je spravil v vrečo. Znojne kapljice so mu stopile na čelo.

(Nadaljevanje).

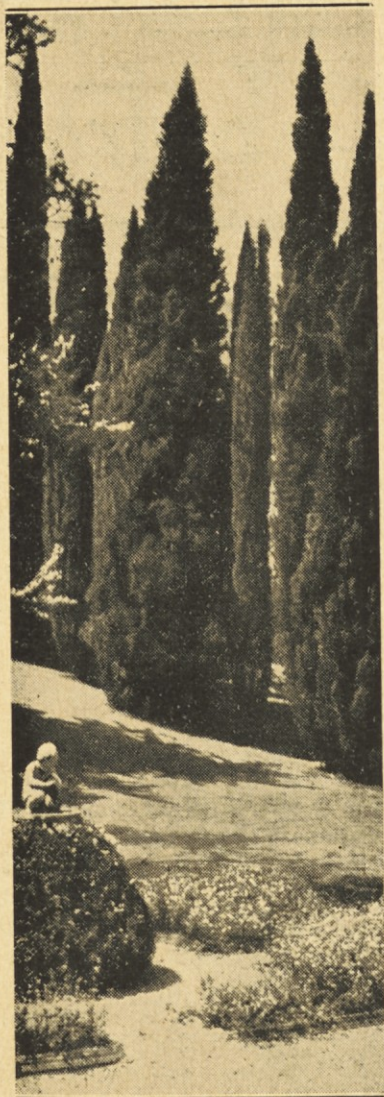
HČERINA KRIVDA

Mati je imela hčer. Tinka so ji rekli. Ko so prišla leta, je šla od doma, kot jih gre od doma tisoč in se več ne vrnejo. Ona se je vrnila, a drugačna. V nesrečni uri je stopil v tujini pred njo vrag in ji hinavsko šepetal: Glej, vse to ti dam, samo predne padl in me moli! Pa se je domislila vraga, ki vse obeta, dati pa ne misli ničesar. Spomnila se je in ga pahnila od sebe: "Nikoli! Odstopi! — Pri spominu drage mamice: nikoli!" — A spet je prišel, ob hudi uri je prišel zvodnik. Omamljal jo je s sladkimi besedami, v sree pa ji je zaplodil prvo kal dvoma: "Morebiti pa vendarle govori resnico". Pa se ni domislila titivečer, kako je prišel v tihi uoči Satan in zasejal ljuljko med pšenico. In ljulka je pognala kali in je rasla... Bohotna ljuljka je prerasla tudi njene misli, izmučene od dvomov i nvednega boja... "Saj mi hoče res dobro. Ljubi me, poroči me — on, gospod, mene siromašno dekle..."

In prišel je spet ob najnesrečnejši uri in ona mu je verjela. Šla je za njim in se mu vdala vsa, da jo osreči s tisto mamečo, neskončno srečo, o kateri ji je takočudovito govoril...

Padla je, kot angeli iz višal in se streznila... Sreče ni bilo: v enem trenutku vse izgubljeno, res — vse to krasno mlado življenje.

(Meško, "Ob tihih večerih")

Osramočena se sedaj
vrača — k materi.

Kam drugam? K vam se vračam, mati.
Vsa slabotna. Vsa drugačna. —

Ne! Ni treba kruha.

Nisem lačna.

Žejna, žejna. Žejna sem do smrti.

Komaj v prošnji roke vijem. —

Ne! Ni treba vina.

Ga ne pijem.

Materinske žejna sem besede.

— Dolg odmor je bil med nama. —

Ne— Ni treba nauka.

Vem ga sama.

Žejna vaše tople sem besede.

— Bog mi temni greh oprosti! —

Ne! Proč z vašim jokom.

Moj je dosti.

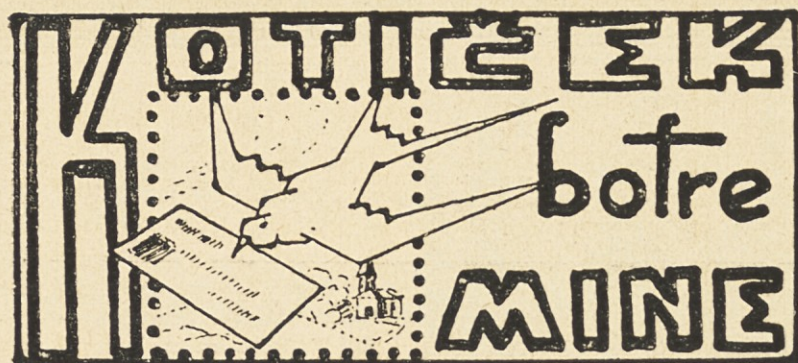
Kaj ste toplo mi zašepetali?

Dajte, mati! Brez ovinka!

Enkrat še povejte! —

“Moli, Tinka!”

(Sardenko, “Dekliške pesmi”)

Tale kотиček je sicer namenjen predvsem za naše male. Vendar bom danes naredila izjemo in se bom pomenila v njem tudi z odraslimi.

Veeliko imam na srecu, kar bi rada povedala zlasti staršem mojih malih kottičkarjev. Saj je brez Vaše pomoči, dragi starši, vse moje delo zastonj. Vi ste, ki kupujete malim časopis, z vaši pomočjo se uče čitati in le z vašo pomočjo razumejo, kar so čitali. Šola jih vzgaja v tujem duhu in v tujem jeziku. Vi pa hranite našim malim dragoceni zaklad našega lepega jezika. Želim Vam in prav lepo Vas prosim, da to svojo lepo in vzvišeno nalogo tudi še za naprej tako požrtvovalno vršite kót dosedaj. Poleg vere človek nima večjega zaklada kot je njegov materni jezik. In kakor se za prvo trudimo, da je nikoli ne izgubimo, tako naj nam bo tudi zaklad materinega jezika svet in dragocen, da ga boste ohranili tudi v tujini, da ga boste tudi v tujini kot dragoceno dediščino izročili svojim otrokom in po njih svojim vnukom. Jaz se Vam za to Vaše dosedanje delo prav lepo zahvaljujem in z menoj vred se Vam zahvaljuje vsa domovina. Zavest pa, da tudi v težavah niste omagali in te ohranili to veliko svetinjo svojim potomeem, vam bo za Vaš trud najlepše in največje plačilo.

Tako le sem Vam malo popridigala. Vem da mi nič prav ne pristoja. Pridigajo naj le duhovni. Pa je že tako, da človeka le prerado zapelje in aora tudi z jezikom povedati kar nosi v srecu; zato upam, da mi te moje kratke pridige ne boste za zlo vzeli. Kaj hočete: ko je človek star, rad klepeta. In meni že lasje sive. Tako upam, da boste tem mojim sivim lasem odpustili, česar mojemu

jeziku morda ne bi mogli. Nam vsem, Vam in meni, je eno skupno : blagor naših koticarjev. In ker imamo nekaj skupnega, se bomo lahko v tej skupnosti tudi lepo med seboj sporazumeli. V tem upanju Vas prav lepo pozdravljam

Vaša botra Mina.

**
*

Gdč. M. J.(eram). Kakor sem že omenila, je tale kotichek namenjen predvsem našim malim prijateljem in prijateljicam. Zato sem poslala Vaše čedne pesmice gospodu uredniku, ki bo v našem Duhovnem življenju gotovo našel mesta zanje.

Lepo Vas pozdravlja

botra Mina.

**
*

Gdč. Marija L.(ičen). Tudi za vas velja, kakor sem zgoraj omenila. Kljub temu me je Vaše pismo zelo razveselilo. Toliko lepega in vzpodbudnega ste mi povedali v njem, žal vam morem jaz le kratko odgovoriti. Saj vidite, da mi nočejo pustiti tolko prostora kolikor bi ga bilo treba in kolikor bi ga rada. Le krepko n pogumno vzdržite v svojih načelih in skrbno varujte oba zaklada, ki Vam jih je dala Vaša mati: vero in jezik. Težave so povsod, kaj hočemo? Ljudje niso nikoder angeli; kdor pa ima v sebi trdno in neomajljivo voljo, bo premagal vse in ostal na poti, ki si jo je začrtal. Pa še druge tovarišice bodrite, da nam ostanejo zveste.

Za praznike smo imeli pri nas kljub krizi še vedno dosti pirhov in štrukljev, pomaranč pa najbrže Vi več ko mi. Ob pirhah sem se spominjala tudi Vas in sem Vam v duhu želela v mrzlo tujino veselo alelujo.

Pa lepo pozdravljen.

botra Mina.

NAROČNIKOM V JUGOSLAVIJI

Ker vsled argentinskih poštnih predpisov našim cenjenim naročnikom v Jugoslaviji ne moremo priložiti poštnih položnic, jim pošiljamo s posebno pošto položnice Zadrुžne gospodarske banke v Ljubljani z označbo: Duhovno življenje — La Vida Espiritual.

Vijudno prosimo, naj se jih izvolijo čim prej poslužiti in nam nakazati naročnino. Takoj, še danes, ker boste sicer morda spet pozabili, mi pa naročnino nikakor ne moremo čakati tako dolgo.

Kateri se bodo spomnili ob isti priliki tudi našega tiskovnega sklada, jim bomo še posebej hvaležni. Spominjamo, da je argentinski peso zadnji čas veliko izgubil na svoji vrednosti in da ima danes isti denar z n a t n o v e č j o k u p n o m o č v Argentini, kakor na primer v Ljubljani.

Kdor bi morda položnico izgubil ali založil, naj nemudoma zahteva novo bodisi pri nas, bodisi pri Zadrुžni gospodarski banki v Ljubljani.

UPRAVA DUHOVNEGA ŽIVLJENJA

V I G I L O V E P O V E S T I C E

so gotovo najboljše, kar premore Južna Amerika v mladinskem slovstvu. Doslej je izšlo 86 povestic, tiskanih na finem papirju in bogato in res umetniško ilustriranih. Stanejo samo po deset centavov, dobite pa jih v vsaki knjigarni.

Priporočamo Vam vzgojne zavode mariborskih šolskih sester

SAN LORENZO FCCA, Sta. Fe
ROSARIO, Calle Córdoba 1646

SAN ANTONIO O.
in zavod zagrebških usmiljenk
Dock Sud, Calle M. Estevez 1200

Za natančnejše pogoje
se obrnite na omenjene zavode
bodisi ustno bodisi pismeno.

Dr. JUAN ANGEL
MARTINOLICH
odvetnik
MONTEVIDEO 481
U. T. 35 Libertad 5323

SVETUJEMO VAM, DA VSE ŠTEVILKE DUHOVNEGA ŽIVLJENJA SKRBNO HRANITE, KER IMAJO STALNO VREDNOST IN JIH BOSTE NAJBŽRŽE ŠE ČEZ DOLGA LETA RADI PRELISTAVALI, ČE JIH BOSTE IMELI

I Z S E L J E N S K I V E S T N I K

R A F A E L

glasilo ljubljanske družbe sv. Rafaela za varstvo izseljencev izhaja mesečno in stane v Jugoslaviji celoletno Din 12— za inozemstvo pa zaradi večje poštnine Din 20.— ali \$ 2.—. Prinaša kratke vesti iz izseljenskega življenja vseh dožel po katerih so se naši ljudje razšli. Upoštevanja vredni članki razpravljajo o vsem kar bi morali slovenski izseljenci vedeti ali kar jih mora zanimati. Novi list je posebno veliko pričobil z združitvijo beh dosedanjih listov Izseljenski vestnik in Rafael. Urejuje ga mnogoletni, izkušeni in zaslužni bivši izseljenec P. Kazimir Zakrajšek, predsednik družbe sv. Rafaela, kar je najboljšje jamstvo za njegovo vrednost. Naročite si ga pri upravi v Ljubljani, Tyrševa ulica Jugoslavija.

Velika prodajalnica nogavic

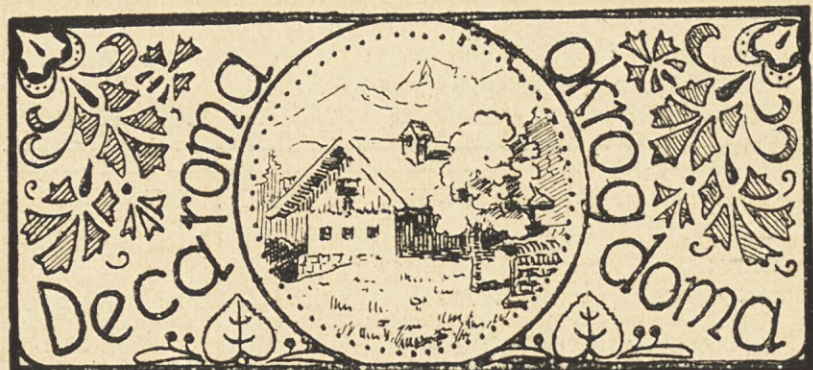
ženskih in moških, ter drugih moških potrebščin, kakor srajce, naramnice i. t. d.

Blago z a j a m č e n o, c e n e z m e r n e

Priporoča se: Ivan Ribičič

Buenos Aires — ul. FLORIDA 415 — Vhod v subterraneo

Nad 500 izvodov našega lista pošiljamo vsak teden v domovino, kjer je po pravici zbudil splošno zanimanje. Veliki ljubljanski dnevnik Slovenec ga imenuje na primer "prekrasno urejevano slovensko izseljensko družinsko revije". Tudi Vi ne morete napraviti svojim domačim z majhno žrtvijo večjega veselja, kakor če jim naročite naš list, ki jih bo obiskoval vsak teden in jim obširneje in temeljiteje govoril o Vaši novi domovini, kakor se tako pogosta in obširna pisma. Ker Duhovno življenje tudi Vi radi berete, se bodo srečavale v njem Vaše in njihove misli. Kadarkoli bodo vzeli v roke naš list, se bodo spomnili Vaše dobrote. Naročnina velja samo \$ 6.— m/n.

Ljubljana

Ljubljana ima zelo lepo iego. Razprostira se okrog strmega Gradu iz katerega imaš prekrasen razgled daleč naokoli, zlasti pa na Kamniške planine. Na eni strani mesta se dviga Golovec, na drugi pa Šišenski hrib in Rožnik. Tujci, ki prihajajo v Ljubljano, zelo hvalijo njene prirodne lepote, zato pravijo, da čaka Ljubljano še lepa bodočnost, zlasti kar se tiče tujskega prometa.

Z Gradu pregledamo tudi ljubljansko barje, ki se razprostira južno od Ljubljane. To barje ali močvirje je bilo v davnih časih globoko jezero. Ob tem jezeru so v predzgodovinski dobi stanovali prebivalci, ki jim pravijo mostiščarji, ker so stavili svoje hišice na mostove, ki so jih postavili v jezero. Pozneje pa so se ljudje naselili tudi na Šišenskem hribu, na Golovcu in na Gradu. Za časa Rimljanov je stalo tu veliko mesto Emona, ki ga je baje razrušil hunski kralj Atila.

Naš pisatelj Ivan Pregelj pravi nekje, da je ime Ljubljana prišla od besede ljubljena. Seveda ne moremo tu preiskovati, če je ta razlaga pravilna ali ne, gotovo pa je bila Ljubljana že v pred-slovanskih časih priljubljeno bivališče rimskih bogatašev.

Mesto ima veliko lepih in znamenitih poslopij. V deželnem muzeju so shranjene bogate zbirke prazgodovinskih in rimskih ter drugih znamenitosti. Poleg precejšnjega števila osnovnih, srednjih in strokovnih šol mo dobili v Ljubljani po prevratu l. 1918. tudi lastno slovensko vseučilišče, za katero smo se borili že izza francoskih časov.

Pogled iz ljubljanskega Gradu proti severu. V ospredju Ljubljana z Marijinim trgom in frančiškansko cerkvijo, v ozadju ljubljansko polje z Zgornjo in Spodnjo Šiško, Št. Vidom, škofovim zavodom, Ježico, Smartnim, Golovcem, Šmarno goro, in prav v ozadju Kamniške planine. Na skrajni levici ljubljanski nebotičnik, najvišja stavba v Jugoslaviji (ves Balkan nima višje), na skrajni desni pa je videti še del palače ljubljanske delavske zbornice, kjer bo zboroval tudi prvi slovenski izseljenski kongres.

Seveda ima mesto, kakršno je Ljubljana, tudi veliko spomenikov. Omenimo le Prešernovega, Trubarjevega, Valvasorjevega in spomenik Ilirije oživljene. Da ne boste preveč debelo gledali, vam na kratko povem, kdo so bili ti možje, katerih imena sem vam tu naštel. Prešeren je bil največji slovenski pesnik. O njem sem vam že pisala v Našem mlademu rodu. Trubar je pisal prve slovenske knjige in je torej početnik naše književnosti. Valvasor je živel v prvih početkih srednjega veka in je v štirih debelih knjigah opisal vso našo kranjsko deželo. Vse svoje premoženje je žrtvoval za to svoje veliko delo. Spomenik "Ilirije oživljene" pa so postavili v Ljubljani pred par leti v spomin na ono dobo, ko je bila Slovenija francoska provinca pod Napoleonom. V tistih časih je prvič postal slovenski jezik enakopraven tudi v šolah in uradih.

Ne smemo pa pozabiti tudi vseh velikih in slavnih naših mož, ki so pokopani na ljubljanskih pokopališčih. Tu počivajo Vodnik, Kopitar, Čop, Juržič, Bleiweis, Levstik, Aškerc, Levec, Ivan Cankar, Kete in Murn ter veliki Dr. Janez Evangelist Krek. Nekatera teh imen so vam že znana, o drugih se bomo pa še pomenili. Polagoma bodo prišli vsi na vrsto. Prav pa je, da s časom spoznate vse, da jih boste vedeli ceniti in spoštovati; zakaj narod, ki svojih zaslužnih mož in žená ne ceni, ni vreden, da raste in živi.

Ljubljana ima sevede svojo občinsko upravo. Hiša, v kateri je nastanjena občinska uprava, se imenuje magistrat. Sedanji mestni župan se piše Dr. Vladimir Ravnihar. Tudi škof in ban stanujeta v Ljubljani. Sedanji ljubljanski škof je Dr. Gregorij Rožman, ban pa je Dr. Dinko Puc, o katerem je znano, da se zelo zanima za naše izseljence.

Krasna so ljubljanska izprehajališča, zlasti v Tivolskih parkih, po Rožniku, kjer je lepa Marijina cerkev, s prekrasno sliko Jurija Šubica v velikem oltarju, po Lattermanovem drevoredu, po Večni poti in proti Posavju. Ob nedeljah popoldne pa Ljubljanci najraje zlete na Šmarno goro, do katere imajo peš kake tri ure, če se pa potegnejo z vlakom ali tramvajem do Št. Vida so pa lahko že v eni uri na vrhu.

Pred štiridesetimi leti je Ljubljano zadela velika nesreča. V noči od velike nedelje na velikonočni pondeljek je nastal silovit potres, ki je prizadejal mestu ogromno škodo. Nevidna roka je stresla belo Ljubljano tako, da se je zamajala v vseh temeljih. Sleherna hiša je pokazala svoje slabosti. Ponekod so se udirali stropje, drugeje so dobili zidovi globoke razpoke, s streh je drčala težka opeka in visoki dimniki so leteli na tla. Zgledalo je, da se bliža sodni dan.

Še speči prebivalci so bili mahoma na nogah, preplašeni so bežali iz stanovanj, eni skoraj goli, le napol oblečeni. Vsi trgi in ulice so bile mahoma polni ljudstva. Toda ljudje se v mestu niso več čutili varne in v pondeljek popoldne so se odpravljale iz mesta cele karavane ljudi, ki so vlačili s seboj le najpotrebnejše stvari, katere so v naglici rešili iz ogroženih hiš. Še več noči si skoraj nihče ni upal spati v domači hiši. Škoda, ki jo je ta potres prizadejal mestu, je bila ogromna. Iz vse Evrope so prihajala darila težko prizadetemu mestu in njegovemu prebivalstvu, toda le počasi so se celile rane. Spomin na tiste strašne noči in dneve pa je še vedno živ v spominu starejših Ljubljančanov. Iz razvalin je vstala Ljubljana še lepša, kakor je bila prej.

Na Ljubljano smo lahko vsi Slovenci po pravici ponosni.

Brasil: Banco Germánico, Rio de Janeiro, Rua Alfandega 5 — Banco Germánico, Sao Paulo, Rua Alvarez Penteado 19 — Banco Germánico, Santos, Rua 15 de Noviembre 164 — Banco Holandés, Sao Paulo, Rua da quintanda 9.

Paraguay: Banco Germánico, Calle Peas. Franco esq. Chile,

Chile: Banco Germánico de la A. S., Santiago, Calle Huerfanos 833.
Banco Germánico, Valparaíso, calle Pratt 238.

Francija, Belgija in Luksemburg: Banque Baruch et Cie., Paris, 15 rue Lafayette.

Holandsko: Holandsche Bank — Unie N. V., Heerengracht 432, Amsterdam,

Nemško: Deutsch-Südamerikanische Bank A. G., Mohrenstrasse 20, Berlin.

Naročniki iz Severne Amerike nam najenostavnejše nakažejo naročnino v čerkah The Chase National Bank of The City of New-York, ki ima svoje podružnice po vseh večjih severoameriških mestih. Čeki naj se glase na:

Administration of The Spiritual Life, Buenos Aires, Argentina.

NAROČNIKOM V MESTU BUENOS AIRES

Naši cenjeni naročniki iz mesta Bueno Aires morejo plačati naročnino poleg vseh drugih že znanih načinov seveda tudi v naši upravi Condarco 545 (Flores). Da jim gremo še bolj na roko smo pooblastili za sprejemanje naročnine tudi vratarja zgoraj omenjene hiše, ki izdaja tudi predpisna potrdila na že znanem tiskanem potrdilu. Ravno tam dobijo tudi zaostale številke, kolikor jih imamo še na razpolago. V naši upravi Condarco 545 (Flores) U. T. 63-2435 je torej mogoče plačati naročnino katerokoli uro in katerikoli dan od sedmih zjutraj do devetih zvečer.

Spominjamo tudi, da se nahaja naša glavna zaloga v tiskarni A. J. Weiss, Rio Bamba 562, U. T. 47-0275, kjer se nahaja naš uradnik gospod Mirko Peljhan vsak dan od osmih in pol zjutraj do poldne, ob sredah in četrtek in petkih pa tudi vse popoldne. Ob drugih urah je pooblaščen za sprejemanje naročnine tiskar sam gospod A. J. Weiss. Ševeda vsakokrat samo proti potrdilu na predpisanem obrazcu z vtisnjeno vinjeto pomanjšane naše naslovne strani.

Kakor že doslej, je mogoče poravnati naročnino končno bodisi ob priliki dopoldanske ali popoldanske božje službe na Paternalu.

UPRAVA DUHOVNEGA ŽIVLJENJA

SLOVENSKA KROJAČNICA IN TRGOVINA

z manufakturnim blagom po konkurenčnih cenah.

Priporočila se: Sebastian Mozetič

Buenos Aires

OSORIO 5025 (I a Paternal)

Banco Germánico

DE LA AMERICA DEL SUR

Av. L. N. Alem 150 - BUENOS AIRES - 25 de Mayo 149-59

PODRUŽNICE V JUŽNI AMERIKI:

BUENOS AIRES	CHILE	BRASIL	PARAGUAY
Mercado de Abasto	SANTIAGO	RIO-SANTOS	C. Pres. Franco
Corriente 3223	VALPARAISO	SAO PAULO	ASUNCION

HRANILNICA:

Komu boste zaupali Vaše prihranke?

Banco Germánico Vam nudi popolno varnost in primerne obresti!

DENARNE POŠILJKE:

Potom katere banke boste poslali denar svojim domačim?

Banco Germánico sprejema vso odgovornost, da bo Vaš nalog najtočneje, najhitreje i najvarneje izvršen.

VOZNE KARTE:

Kje boste kupili ladijsko vozno karto?

Banco Germánico je predstavnicca vseh parobrodskih družb in Vam more nuditi bodisi vozovnice bodisi pozivnice pod najugodnejšimi pogoji.

IZSELJENSKA POŠTA:

Kam naj Vam pošiljajo pošto, če nimate stalnega bivališča?

Banco Germánico raspolaga s posebnim oddelkom za izseljensko pošto, ki Vam jo hrani ali brezplačno pošilja na Vaš najnovejši naslov.

Naše uradne ure: od 8 $\frac{1}{2}$ do 7 zvečer; ob sobotah do 12 $\frac{1}{2}$.

SIGURNOST! BRZINA! USLUŽNOST! POVERJENJE!